

Στους λιποτάκτες και από τις δυο πλευρές των συνόρων που έπραξαν
το αυτονόητο στον πόλεμο της ρωσίας ουκρανίας το 2022 και στους
απανταχού αρνητές στράτευσης..

Στις καταλήψεις που εδαφικοποιώντας τις αρνήσεις τους απέναντι στα
αυτονόητα αυτού του κόσμου, βάλλονται την στιγμή της έκδοσης...

Η παρούσα έκδοση τυπώθηκε το Δεκέμβριο του 2022 στα Γιάννινα, από την Αυτοοργανωμένη ΤΥΠογραφική Ομάδα Ιωαννίνων Titivillus, και διακινείται σε στέκια και καταλήψεις, χέρι με χέρι, χωρίς αντίτιμο, με ελεύθερη συνεισφορά, έξω από εμπορευματικές σχέσεις.

Τα όποια έσοδα προκύψουν μετά την κάλυψη του κόστους έκδοσης, θα στηρίζουν ομάδες και δομές του ανταγωνιστικού κινήματος.

Ευχαριστούμε την Α. για τη μετάφραση, την Κ. για την επιμέλεια, την Ι. και τον Γ. για τις υποσημειώσεις και την επιμέλεια των βουλγάρικων ονομάτων και τον Σ. για τη σελιδοποίηση.

Το εκδοτικό εγχείρημα «Όσα είπαμε παλιά ισχύουν» δημιουργήθηκε από την επιθυμία για την διάδοση και διάχυση εκείνης της ιστορίας που διέλαθε από τα επίσημα αρχεία, που παρέμεινε κατακλωνιασμένη σε υγρά υπόγεια να σαπίζουν την μνήμη της. Ακολουθώντας ανορθόδοξη πορεία επιλέγει να εκδίδει και να παρουσιάζει ιστορίες-σπαράγματα από τον μεγάλο αστερισμό όλων εκείνων που γεννήθηκαν, πάλεψαν και πέθαναν με το βλέμμα στην υπόθεση της ανατροπής του υπάρχοντος. Που ατένισαν την μεγαλειώδη έφοδο στον ουρανό.

Άλλωστε «κάθε είδους ιστορία καθορίζεται σε τελευταία ανάλυση, από τον κοινωνικό της σκοπό» και ως τέτοια αντιλαμβανόμαστε και την ιστορία των «από τα κάτω». Σκαπανείς είμαστε, αναζητώντας τις καλά θαμμένες φωνές από το παρελθόν που ουρλιάζουν ακόμη ενάντια στην σιωπή της λήθης.

Υστερόγραφο: το όνομα του εκδοτικού εγχειρήματος αποτελεί μια ακόμη επικύρωση, έστω και μονομερώς, εκείνου του μακρινού επίλογου του Μάρκου Μέσκου.

Για την επικοινωνία
e | osaepamepalia@protonmail.com
w | osaepamepalia.wordpress.com

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ Η ΝΕΑ ΙΣΠΑΝΙΑ

ενισχυτικό ταμείο "Αλεξάντερ Μπέρκμαν"

δυτικά προάστια 2022

- 13** Σημείωση πρώτη / Αντί προλόγου
- 18** Εισαγωγή της αγγλικής έκδοσης
- 24** Ψευδο-απελευθερώσεις
- 27** Ο αγώνας του λαού για την ελευθερία
- 43** Ο φασισμός στην εξουσία
- 54** Η «νέα εποχή»
- 68** ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Σημείωση πρώτη / Αντί προλόγου

Στην αναζήτησή του κανείς για τη νεότερη ιστορία της βουλγαρίας, δεν θα δυσκολευόταν να βρει μία πληθώρα βιβλίων και εγχειριδίων που καταγράφουν τα πρόσφατα όσο και τα παλαιότερα ιστορικά γεγονότα της περιοχής, καταγεγραμμένα υπό το φως της επίσημης -συστημικής συνήθως- αφήγησής τους. Ωστόσο, γρήγορα θα συνειδητοποιούσε ότι, όπως συνήθως συμβαίνει, ελλείπει εκείνο το κομμάτι της ιστορίας των από κάτω. Εκείνων που σε όλες τις εποχές και κόντρα σε όλους τους καιρούς με τη δράση και τον λόγο τους έβαλαν μια ακόμα ψηφίδα στην παγκόσμια ιστορία γενικά, και του αναρχικού κινήματος ειδικότερα.

74 χρόνια πριν, το 1948, το ενισχυτικό ταμείο «Αλεξάντερ Μπέρκμαν» εξέδωσε την μπροσουρά «βουλγαρία, η νέα ισπανία» που συνέγραψαν βούλγαροι αναρχικοί, παρουσιάζοντας την πορεία και κατάληξη της βουλγαρικής επανάστασης του 1944, όταν και απελευθερώθηκε η χώρα από τη ναζιστική κατοχή.

Το πολύμορφο απελευθερωτικό κίνημα που διαμορφώθηκε κατά τα χρόνια κατοχής της βουλγαρίας μετά από αγώνες ενάντια στη ναζιστική τυραννία συνετρίβη στην προσπάθειά του να σταθεί ανάχωμα στις σταλινικές μεθοδεύσεις εγκαθίδρυσης μιας γραφειοκρατίας σύμφωνα με τα σοβιετικά πρότυπα. Η φιλοσοβιετική κυβέρνηση του Ζήβκοφ, που κατέλαβε την εξουσία μετά την απελευθέρωση της χώρας το 1944, απάντησε με διώξεις, φυλακίσεις, εξορίες, δολοφονίες όλων όσοι στέκονταν εμπόδιο στην προσπάθεια καθυπόταξης κάθε ελεύθερης φωνής που εναντιωνόταν σε αυτό που η βουλγαρική ηγεσία υπό τις καθοδηγήσεις του σοβιετικού κατεστημένου επέτασσε.

74 χρόνια μετά επανεκδίδουμε για πρώτη φορά στα ελληνικά την ίδια αυτή μπροσούρα των βούλγαρων αναρχικών. Για την παρούσα έκδοση στηριχθήκαμε στην αγγλική έκδοση του 1983 που αποτελεί και την πρώτη επανέκδοση της αρχικής από το 1948. Μολονότι δεν υπάρχει απόλυτη συμφωνία με το περιεχόμενο του αρχικού κειμένου, θεωρήσαμε αναγκαίο να μην αλλάξουμε τίποτα από τα γραφόμενα των συντρόφων του μακρινού 1948 και η μετάφραση να πληροί την ακρίβεια του αρχικού κειμένου. Και αυτό γιατί σκοπός μας είναι η κατάθεση μιας ακόμη ιστορικής στιγμής, η οποία παρέμενε για χρόνια καλά κρυμμένη και αποσιωπημένη, ιδωμένης μέσα από τα μάτια και τον λόγο των ίδιων των ανθρώπων που την έζησαν. Των ίδιων των υποκειμένων που η ιστορία που έχουν να αφηγηθούν επιβεβαιώνει σε απόλυτο βαθμό τα λόγια του Μπακούιν: «Ελευθερία χωρίς σοσιαλισμό είναι προνόμιο, σοσιαλισμός χωρίς ελευθερία είναι υποδούλωση και βαρβαρότητα».

Χρησιμοποιώντας τα λόγια των συντρόφων και συντροφισσών:

«Η μπροσούρα αυτή δεν είναι προπαγάνδα. Δεν επιδιώκει να υπηρετήσει καμία πολιτική οργάνωση. Εκδόθηκε και διανέμεται για εκείνους που ακόμα δεν έχουν απελπιστεί εντελώς από το ανθρώπινο πνεύμα. Είναι μια κραυγή απόγνωσης, που ξέρουμε πως θα ακούσουν μόνο οι ευαίσθητοι άνθρωποι. Αλλά πάει καιρός από τότε που η αδιαφορία έδινε χώρο σε μια υγιή αγανάκτηση. Όλοι εσείς που δεν έχετε πληγεί από τον ιό της δικτατορίας - είτε ο φασισμός είναι λευκός, πράσινος ή κόκκινος - εσείς που έχετε ξεσηκωθεί ενάντια σε τόσες πολλές επιθέσεις κατά της ελεύθερης ζωής και της ελεύθερης έκφρασης, θα ακούσετε την έκκλησή μας! Θα στηρίξετε τη δράση μας! Η κοινή γνώμη πρέπει να ενημερωθεί και ενημερώνοντάς την θα μας βοηθήσετε. Απαιτείται μια πράξη αλληλεγγύης, διότι η μοίρα των βουλγάρων σήμερα μπορεί να είναι δική μας αύριο. As χρησιμοποιήσουμε τη λιγοστή μας ελευθερία που απομένει για να βοηθήσουμε αυτούς που την στερούνται ολοκληρωτικά! Το πρόβλημα της ελευθερίας δεν περιορίζεται μόνο στις χώρες που βρίσκονται τώρα κάτω από δικτατορικά καθεστώτα, αλλά είναι καθολική. Όταν απειλείται η ελευθερία σε οποιαδήποτε γωνιά του πλανήτη - ανεξαρτήτως τύπου - κανένας από αυτούς που την αγαπούν δεν μπορεί να παραμείνει αδιάφορος».

Για διευκόλυνση του/της αναγνώστη/ αναγνώστριάς, στο τέλος της έκδοσης παραθέτουμε μια σειρά παραρτημάτων, προκειμένου με τον εμπλουτισμό αυτόν να γίνει πιο απτή η ιστορία που αφηγούνται οι βούλγαροι σύντροφοι και συντρόφισσες.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ Η ΝΕΑ ΙΣΠΑΝΙΑ

« ... Ό,τι και να γίνει, οι σύντροφοι από άλλες χώρες που μας απλώνουν το αδελφικό τους χέρι μπορούν να είναι σίγουροι πως οι βούλγαροι αναρχικοί ξέρουν πώς να πεθαίνουν για τα ιδανικά τους και την ελευθερία του λαού – με περηφάνια και αξιοπρέπεια, με το βλέμμα καρφωμένο σε ένα πιο δίκαιο μέλλον για την ανθρωπότητα – με τρόπο που δε θα ντροπιάσει το όνομά τους, το όνομα και την περηφάνια του κόσμου, το όνομα και τις προσδοκίες του κόσμου της αναρχίας.»

Εισαγωγή της αγγλικής έκδοσης

Από όσο γνωρίζουμε αυτή η νέα έκδοση του «βουλγαρία: η νέα ισπανία» είναι η πρώτη από τότε που εκδόθηκε η πρωτότυπη από το ενισχυτικό ταμείο Αλεξάντερ Μπέρκμαν πριν από 35 χρόνια. Ο τίτλος είναι ο πλέον εύστοχος μιας και, όπως ο σταλινισμός έπνιξε στο αίμα την ισπανική επανάσταση του 1936, έτσι πνίγηκε και στο αίμα, στο αίμα χιλιάδων εργατών και αγροτών, η βουλγαρική επανάσταση του 1944, όταν οι βούλγαροι απελευθερώθηκαν από την πολύχρονη φασιστική τυρρανία. Όπως κι η ισπανία, η βουλγαρία είχε ένα ισχυρό απελευθερωτικό κίνημα, κίνημα που αποτέλεσε το κύριο εμπόδιο στις σταλινικές προσπάθειες εγκαθίδρυσης μιας γραφειοκρατικής δικτατορίας σύμφωνα με τα σοβιετικά πρότυπα. Και παρόλα τα ισχυρά πειστήρια της Κροστάνδης, της ουκρανίας, της ισπανίας, της βουλγαρίας, της ουγγαρίας, της τσεχοσλοβακίας και πιο πρόσφατα της πολωνίας, υπάρχουν άνθρωποι μεταξύ των οποίων και ο Arthur Scargill- που ακόμα φαντάζονται πως οι εργάτες που συνέτριψε η σιδερένια μπότα του σταλινισμού είναι σοσιαλιστές και πως οι εργάτες αυτών των χωρών είχαν κατακτήσει την απελευθέρωση τους.

Έχοντας ακούσει το ξέσπασμα του Scargill, του βουλευτή Ron Brown και άλλων, γιατί απορούμε λοιπόν που εκατομμύρια απλοί άνθρωποι θεωρούν τους σοσιαλιστές κάθε είδους παθολογικούς εχθρούς της ελευθερίας;

Σήμερα η βουλγαρία του Ζήβκοφ παραμένει το πιο πιστό από τα σταλινικά κράτη, οι στρατιωτικές δυνάμεις του ήταν ανάμεσα σε εκείνες που οδήγησαν σε ένα αιφνίδιο τέλος το πείραμα του σοσιαλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο στην τσεχοσλαβακία το 1968. Όμως, όπως και στην πολωνία, η απελευθερωτική αντίσταση αν και πνίγηκε στο αίμα δεν καταστράφηκε. Και αντεπιτίθεται. Ήδη από το 1950 οι αγρότες αντιστέκονταν στην επιβεβλημένη κολεκτιβοποίηση της γης –την αντικατάσταση των γαιοκτημόνων από το κράτος. Το 1965 οι βούλγαροι αναρχικοί εξέφρασαν την αλληλεγγύη τους στα συμβούλια των ούγγρων εργατών με πολλούς να φυλακίζονται, όπως οι Manol Vassev, Deltcho Vassilev, Stefan Kotakov και Christo Kolev. Ο Manol Vassev δηλητηριάστηκε από τους απαγωγείς του μόλις 2 μέρες πριν την απελευθέρωσή του¹.

Το 1969 μια ομάδα νεαρών δικάστηκε στη Σόφια για υποτιθέμενη «συμμετοχή σε παράνομη ομάδα και για τη διάδοση συκοφαντιών για το κράτος και την κοινωνική τάξη στη λαϊκή δημοκρατία της βουλγαρίας». Αυτό που είχαν κάνει ήταν να αναπαράξουν ένα φυλλάδιο με το οποίο επιτίθονταν από μια ελευθεριακή οπτική στην

¹ Περισσότερα για τον Μανόλ Βάσεφ βλ. υποσημείωση άρθρου «Μια ιστορία προδοσίας εναντίον των αναρχικών ανταρτών» διαθέσιμο στο www.aftoleksi.gr/2020/10/01/mia-istoria-prodosias-enantion-ton-anarchikon-antarton.

κομμουνιστική δικτατορία, στο κόμμα και στο εκπαιδευτικό σύστημα και να το μοιράσουν σε φοιτητές, εργάτες, μέλη του κόμματος και σε υπαλλήλους του πανεπιστημίου. Κατά τη διάρκεια της δίκης τους κατήγγειλαν τις αρχές για κακομεταχείριση και βασανιστήρια. Καταδικάστηκαν από 1 μέχρι 5 χρόνια φυλάκισης. Αυτές οι ποινές πυροδότησαν εξέγερση στο πανεπιστήμιο της Σόφιας, όπου εξαγριωμένοι φοιτητές διαδήλωσαν στο αστυνομικό τμήμα, ο Christo Kolev συνελήφθη για αυτά τα γεγονότα και βασανίστηκε για πάνω από 28 μέρες. Καταδικάστηκε σε ένα χρόνο φυλάκισης.

Στον απόηχο των μαζικών απεργιών στην πολωνία του 1970, απεργίες ξέσπασαν στη βουλγαρία λόγω των δυσμενών εργασιακών συνθηκών και των τεράστιων μόνους σε ανώτατα στελέχη. Ο ποιητής Valeri Petron κι ο συγγραφέας Kristo Ganev αποβλήθηκαν από το σωματείο συγγραφέων όταν αρνήθηκαν να ψηφίσουν πρόταση που κατήγγειλε την απονομή βραβείου Νόμπελ το 1970 στον Solzhenitsyn². Ο Kolev συνελήφθη ξανά για την ομιλία που εκφώνησε στην κηδεία του ελευθεριακού συντρόφου Penko Tiofilov με την οποία ασκούσε κριτική στη γραφειοκρατία, και εξορίστηκε σε ένα απομακρυσμένο χωριό.

² Ο Αλεξάντρ Ισάγεβιτς Σολζενίτσιν ήταν ρώσος μυθιστοριογράφος, ιστορικός και διηγηματογράφος με παγκόσμια αναγνωρισιμότητα. Είναι γνωστός κυρίως για τα ημιαυτοβιογραφικά έργα του Μια μέρα του Ιβάν Ντενίσοβιτς και Αρχιεπίσκοπος Γκούλαγκ, όπου περιέγραψε τη ζωή του στα σταλινικά στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας. Χαρακτηριστικές είναι και οι συλλογές πολιτικών δοκιμίων του, «Να μη ζήσουμε με ψέματα!» και «Πώς θα αναδιοργανώσουμε τη ρωσία μας».

Το 1974 ο Kolev εξορίστηκε ξανά στο εξίσου απομακρυσμένο χωριό του γιατί είχε πάρει μέρος στην ανέγερση μνημείου για τον αναρχικό αντάρτη Vasil Ikonomon, που σπανίως του επιτρεπόταν να επισκέπτεται την ηλικιωμένη μητέρα του που έμενε στη Σόφια. Εκείνη τη χρονιά οι ελευθεριακοί Alexander Nakov³, Atanas Kucuev και Lobomir Djermanov καταδικάστηκαν σε ποινή 5 ετών και οι Gantcho Damianov και Atanas Artukov φυλακίστηκαν.

Το 1978 αντιφρονούντες συνελήφθησαν, επειδή μοίραζαν μια γαλλική μετάφραση από το τσεχοσλοβακικό κείμενο για τα ανθρώπινα δικαιώματα της Χάρτας 77. Την ίδια χρονιά ο Ljuben Sobadsciev φυλακίστηκε για τεσεσράμισι χρόνια, επειδή μοίραζε κείμενο που ασκούσε κριτική στο καθεστώς. Νωρίτερα τρία μέλη της πομακικής μουσουλμανικής μειονότητας είχαν καταδικαστεί σε συνολικά 20 χρόνια φυλάκισης γιατί είχαν διαμαρτυρηθεί κατά της πολιτικά επιβεβλημένης αφομοίωσης με την οποία οι πομάκοι είχαν υποχρεωθεί να αλλάξουν τα μουσουλμανικά τους ονόματα σε βουλγαρικά.

Το 1980 ο Sotir Iliev, αρχιτέκτονας από το Πλόβντιφ αναζήτησε πολιτικό άσυλο στην αυστρία. Σε απάντηση αυτού οι αρχές τον απήγαγαν στη Βιέννη και τον γύρισαν πίσω στη βουλγαρία, όπου μπήκε φυλακή για 18 μήνες.

³ Εμβληματική φυσιογνωμία του βουλγαρικού αναρχικού κινήματος. Επιζώντας από τις μοναρχοφασιστικές φυλακές και έπειτα από τα μπολσεβίκικα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Πέθανε το 2018 σε ηλικία 99 ετών, ενώ έμεινε ενεργός στην πολιτική του θέση ως το τέλος της ζωής του. Το αυτοβιογραφικό του βιβλίο του "The dossier of Subject No. 1218" διατίθεται στα αγγλικά.

Κόσμος που συνελήφθη με πολιτικές κατηγορίες και ανακρίθηκε στο κέντρο της ασφάλειας στη Σόφια διαμαρτυρήθηκε για απειλές, ξυλοδαρμούς και στέρση ύπνου. Υπήρξαν δύο περιπτώσεις κατά τις οποίες άνθρωποι μεταφέρθηκαν σε ψυχιατρική κλινική και πήραν φάρμακα με τη βία. Πολλοί φυλακισμένοι κατέληξαν σε φυλακή υψίστης ασφαλείας στη Στάρα Ζαγόρα, όπου οι συνθήκες ήταν ιδιαίτερα σκληρές. Σε αυτή τη φυλακή υπήρχαν τουλάχιστον 250 κρατούμενοι, μερικοί από τους οποίους εξέτιαν ποινές για πολύ μεγάλα χρονικά διαστήματα. Για παράδειγμα ο Petar Paskov μέλος του αγροτικού κόμματος, πέρασε πάνω από 28 χρόνια στη φυλακή ενώ ο σύντροφός του Georgi Zarkin έμεινε πίσω από τα σίδερα για πάνω από 12 χρόνια. Δύο ακόμα αναρχικοί που ήταν στη φυλακή της Στάρα Ζαγόρα ήταν ο Vasil Uzunov και ο Georgi Casabov με τον πρώτο να έχει περάσει πάνω από 26 χρόνια στη φυλακή ενώ ο δεύτερος 20 χρόνια.

Το καθεστώς είχε πάρει επίσης σκληρά μέτρα κατά διάφορων πολιτισμικών εκδηλώσεων. Στην πανκ μπάντα Tip Top είχε απαγορευτεί τόσο ο ραδιοφωνικός χρόνος όσο κι οι δημόσιες συναυλίες. Οι Crickets, αν και δεν ήταν αποκλεισμένοι όπως υπήρξαν στο παρελθόν επειδή έπαιζαν τραγούδια των Beatles, υπέμεναν την προσβολή της αστυνομικής παρουσίας στη συναυλία τους στο πανεπιστήμιο της Σόφια. Μια άλλη μπάντα οι Signal υπήρξαν αποκλεισμένοι για 18 μήνες επειδή προκάλεσαν «υπέρμετρο ενθουσιασμό» στη συναυλία τους στο Μπουργκάς.

Όπως δείχνουν τα παραπάνω παραδείγματα, οι τρόποι που χρησιμοποιούσε ο βουλγαρικός σταλινισμός για να καταστείλει την οποιαδή-

ποτε πραγματική ή πιθανή μορφή εναντίωσης δε διέφεραν καθόλου από τις μεθόδους του σοβιετικού του αφεντικού. Αυτό δεν είναι σοσιαλισμός, παρά το αντίθετο του σοσιαλισμού: η δικτατορία μιας νέας τάξης τόσο καταπιεστική και τυρρανική όσο εκείνη των βούλγαρων τσάρων και φασιστών.

Δυστυχώς, υπήρξαν μόνο πολύ λίγες εκφράσεις αλληλεγγύης προς τον απελευθερωτικό αγώνα στη βουλγαρία στην αγγλία. Γνωρίζουμε μόνο δύο – μία πικετοφορία έξω από την βουλγαρική πρεσβεία και το γραφείο τουρισμού το 70' , στην επέτειο της επανάστασης του 1944 και πιο πρόσφατα ένα μοίρασμα κειμένου σχετικά με τις υποθέσεις των Kolev, Uzunov και Casabov σε ένα ποδοσφαιρικό αγώνα της ουαλίας με τη βουλγαρία στο Ρέξαμ. Ελπίζουμε πως αυτή η μπροσούρα θα διαβαστεί όχι μόνο από ιστορικό ενδιαφέρον – μιας και τα γεγονότα που παρουσιάζει συνεχίζουν ακόμα να συμβαίνουν – αλλά και από την επιθυμία να μάθουμε περισσότερα για τους εργατικούς αγώνες στην ανατολή και έχοντας μάθει πώς να δρούμε. Τα λόγια του Μπακούνιν «Ελευθερία χωρίς σοσιαλισμό είναι προνόμιο, σοσιαλισμός χωρίς ελευθερία είναι υποδούλωση και βαρβαρότητα» νχούν τόσο αληθινά σήμερα όσο και όταν ειπώθηκαν. Τα όσα συνέβησαν στη βουλγαρία από τότε που ο σταλινισμός ανέλαβε την εξουσία ενισχύουν αυτή την αλήθεια. Μια αλήθεια που δε μπορούμε να επαναλάβουμε συχνά.

*Terry Liddle, Λονδίνο,
Ημέρα απελευθέρωσης της βουλγαρίας, 1983*

Ψευδο-απελευθερώσεις

Ο τελευταίος πόλεμος φαίνεται πως έχει νεκρώσει την ανθρώπινη ευαισθησία που κάποτε ξεσήκωνε τον κόσμο να διαδηλώσει ενάντια σε σκανδαλώδεις αδικίες. Παλαιότερα το κοινωνικό αίσθημα που εκφραζόταν με αυθόρμητα, ανιδιοτελή κύματα εξανάγκαζε συχνά τις κυβερνήσεις που εμπλέκονταν σε εγκληματικές πράξεις να υποχωρήσουν ή είχαν τουλάχιστον δυσφημιστεί εντελώς. Έχουμε την υπόθεση Dreyfus στη γαλλία, τη δολοφονία του Ferrer στην ισπανία, στην αμερική τη δολοφονία των Sacco και Vanzetti – τα κινήματα διαμαρτυρίας που ξεσηκώθηκαν από αυτές τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων έδιναν μια ελπίδα πως υπάρχει ανθρώπινη συνείδηση. Παρόλα αυτά εκείνη η τεχνική και επιστημονική πρόοδος που έκανε τον πόλεμο τόσο τρομακτικά δολοφονικό ήταν η ίδια που χάρη στο ραδιόφωνο βοήθησε στο να ταξιδέψουν τα νέα ακόμα πιο γρήγορα από τη μία άκρη του πλανήτη στην άλλη. Ο νους του ανθρώπου εξοικειώθηκε με τις περιγραφές και τις εικόνες του πολέμου και έμαθε να αντιμετωπίζει τον πόνο των άλλων με αδιαφορία. Οι καρδιές γίναν πιο σκληρές και το να εκφράζει κάποιος συναίσθημα απορρίπτεται ως κάτι παιδικό. Κατά τη διάρκεια του ισπανικού πολέμου (1936-1939) η διεθνής εργατική τάξη παρέμεινε ασύνδετη και παθητική ενώπιον των «δημοκρατικών» κυβερνήσεων που υποστήριξαν τη δικτατορία κατά της επανάστασης και έτσι διασφάλισαν την αιματηρή (αν και προσωρινή) ήττα των ισπανών εργατών. Κανένα μεγάλο διεθνές κίνημα δεν ανέλαβε αποτελεσματική δράση. Με εξαίρεση μερικές υπεράνθρωπες προσπάθειες αλησμόνητων ατόμων και ομάδων, η φράση «αλληλεγγύη μεταξύ των ελεύθερων ανθρώπων» ήταν μια ματαιότητα. Σήμερα η πιο σκληρή καταπίεση

κρατά πολύ κόσμο δέσμιο σε εξευτελιστική δουλεία – που φτάνει ακόμη και σε σημείο εξόντωσης των αντιπάλων ενός καθεστώτος. Ο βουλγαρικός λαός είναι κομμάτι αυτού του κόσμου.

Η καταστολή σε αυτήν τη παραδουνάβια χώρα, γείτονα της ρωσίας, που υπήρξε παραδοσιακά αφοσιωμένη στην ελευθερία, είναι ιδιαίτερα οδυνηρή και ανησυχητική. Το δικτατορικό σταλινικό καθεστώς, που επιβλήθηκε χάρη στον τελευταίο πόλεμο, ποδοπατά τις πλέον στοιχειώδεις ελευθερίες, ξεκινώντας από την ελευθερία της έκφρασης. Εναντία στους αναρχικούς ή αυτούς που θεωρούνται αναρχικοί, η καταστολή είναι εξαιρετικά βίαιη κι αυτό γιατί το κίνημά τους έχει βαθιές λαϊκές ρίζες στους αγρότες και ενίσχυε τις παρορμητικές δράσεις του κόσμου προς την ελευθερία. Δεν ήταν απλώς μια ομάδα ακτιβιστών που δέχεται επίθεση αλλά η βούληση ενός ολόκληρου λαού. Κι όμως στα μάτια των σημαντικών, ελλιπώς ενημερωμένων εργατικών μαζών σε όλο τον κόσμο, το σταλινικό λεγόμενο «κομμουνιστικό» καθεστώς εξακολουθεί να αντιπροσωπεύει το δρόμο προς τον αληθινό σοσιαλισμό.

Όλοι οι εργαζόμενοι και όλα τα προοδευτικά ρεύματα συμφωνούν για την έλλειψη νομιμότητας και τη σκληρότητα του καθεστώτος του στρατηγού Φράνκο ή οποιουδήποτε άλλου ισπανού δικτάτορα, γιατί κανείς, ούτε καν όσοι τον επέβαλλαν δεν αρνείται την ύπαρξη φασισμού στην ιβηρική χερσόνησο.

Όμως τα θύματα της σταλινικής τρομοκρατίας στη βουλγαρία, τα περισσότερα από τα οποία είναι αναρχικοί, δεν συμφωνούν το ίδιο. Πώς μπορούν όλοι εκείνοι που έχουν πειστεί από την κομμουνιστι-

κή προπαγάνδα να συνειδητοποιήσουν ότι αυτό που θεωρούν ότι είναι ένα καθεστώς ελευθερίας μπορεί να σκοτώσει έναν λαό; Για αυτούς τους ανθρώπους οι βούλγαροι αναρχικοί, που αρνούνται να δεχτούν αυτό που η «κομμουνιστική» διαλεκτική αποκαλεί «επανάσταση», μοιάζουν ακόμη και με δεξιούς. Όπως συνέβη και με τους αναρχικούς και τους επαναστάτες σοσιαλιστές στη ρωσία μετά το μπολσεβίκικο πραξικόπημα του Οκτωβρίου 1917, οι αγωνιζόμενοι εργάτες και οι διανοούμενοι - όχι απλώς αντιφασίστες αλλά άτομα που ανήκουν στην πιο επαναστατική παράδοση - βλέπουν ένα μέρος της διεθνούς εργατικής τάξης να αγνοεί τα δεινά τους και να είναι πιο διατεθειμένο να τους μισούν παρά να τους βοηθήσουν. Αυτή είναι η πιο σκοτεινή πλευρά του βουλγαρικού δράματος. Ο ημερήσιος τύπος καταδίκασε την εκτέλεση του Πετκόφ, αρχηγού ενός μεγαλοαστικού πολιτικού κόμματος, αλλά για τη μοίρα των αναρχικών, που αποτελούν την πηγή κάθε προοδευτικής δράσης στη βουλγαρία, παραμένει σιωπηλός.

Η μπροσούρα αυτή δεν κάνει προπαγάνδα. Δεν επιδιώκει να υπηρετήσει καμία πολιτική οργάνωση. Εκδόθηκε και διανέμεται για εκείνους που ακόμα δεν έχουν απελπιστεί εντελώς από το ανθρώπινο πνεύμα. Είναι μια κραυγή απόγνωσης, που ξέρουμε πως θα ακούσουν μόνο οι ευαίσθητοι άνθρωποι. Αλλά πάει καιρός από τότε που η αδιαφορία έδινε χώρο σε μια υγιή αγανάκτηση. Όλοι εσείς που δεν έχετε πληγεί από τον ιό της δικτατορίας - είτε ο φασισμός είναι λευκός, πράσινος ή κόκκινος - εσείς που έχετε ξεσηκωθεί ενάντια σε τόσες πολλές επιθέσεις κατά της ελεύθερης ζωής και της ελεύθερης έκφρασης, θα ακούσετε την έκκλησή μας! Θα στηρίξετε τη δράση μας! Η κοινή γνώμη πρέπει να ενημερωθεί και ενημερώνοντάς την

θα μας βοηθήσετε. Απαιτείται μια πράξη αλληλεγγύης, διότι η μοίρα των βούλγαρων σήμερα μπορεί να είναι δική μας αύριο. Ας χρησιμοποιήσουμε τη λιγοστή μας ελευθερία που απομένει για να βοηθήσουμε αυτούς που την στερούνται ολοκληρωτικά! Το πρόβλημα της ελευθερίας δεν περιορίζεται μόνο στις χώρες που βρίσκονται τώρα κάτω από δικτατορικά καθεστώτα, αλλά είναι καθολική. Όταν απειλείται η ελευθερία σε οποιαδήποτε γωνιά του πλανήτη – ανεξαρτήτως τόπου - κανένας από αυτούς που την αγαπούν δεν μπορεί να παραμείνει αδιάφορος.

Ο αγώνας του λαού για την ελευθερία

Ακόμα και στην ιδιαίτερα γεμάτη βία και αδικία ιστορία της ανθρωπότητας, ο βουλγαρικός λαός είχε μια εξαιρετικά μακρά και σκληρή εμπειρία πολέμου, καταπίεσης και δουλείας.

Η βουλγαρία έγινε ανεξάρτητο έθνος μόλις το 1878, όταν απελευθερώθηκε από την οθωμανική κυριαρχία. Ωστόσο, η ιστορία της είναι πολύ μεγάλη. Οι φιννοουγγρικοί (βούλγαροι) πολεμιστές που έδωσαν στη χώρα το όνομά τους, εισέβαλαν στη χερσόνησο ήδη από τον 7ο αιώνα και αναμείχθηκαν με τους Σλάβους που είχαν ήδη μεταναστεύσει εκεί και με τους θράκες που είχαν από καιρό εγκατασταθεί στην περιοχή.

Σκληροί και επίμονοι εργάτες της γης, οι βούλγαροι δεν μπόρεσαν να αντισταθούν στον οθωμανικό στρατό και κατακτήθηκαν από τον σουλτάνο Bajazet το 1393 και το 1396. Η αφύπνισή τους, που χρονολογείται μόλις στα τέλη του 18ου αιώνα, ξεκίνησε ως μια πνευ-

ματική αναβίωση των μορφωμένων τάξεων και χρειάστηκαν σχεδόν εκατό χρόνια για τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας. Παρόλο αυτά όμως η ανεξαρτησία αυτή δεν έφερε ειρήνη: έκτοτε, οι βαλκανικοί πόλεμοι, οι πόλεμοι στην ευρώπη και οι παγκόσμιοι πόλεμοι, ο φασισμός και τα «απελευθερωτικά» κινήματα έχουν ρημάξει αυτό το μέρος της βαλκανικής χερσονήσου. Μέσα σε εξήντα χρόνια η βουλγαρία έχει περάσει από έξι πολέμους, δύο επαναστάσεις και μια ντουζίνα φασιστικά πραξικοπήματα (συμπεριλαμβανομένων των καθοριστικών πραξικοπημάτων της 9ης Ιουνίου 1923 και της 19ης Μαΐου 1934). Τώρα, παρά την τόση αιματοχυσία και τα δεινά που έχει υποστεί, ένα καθεστώς διώξεων και καταπίεσης ενισχύει και πάλι τον έλεγχό του πάνω στην άτυχη βουλγαρία.

Μερικά οικονομικά, ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα θα βοηθήσουν στην κατανόηση της παρούσας κατάστασης και της εξέλιξης της ιδεολογίας και του χαρακτήρα του κοινωνικού κινήματος και κυρίως του αναρχικού και αναρχοσυνδικαλιστικού κινήματος. Μια μικρή χώρα με 5,5 εκατομμύρια πληθυσμό, η βουλγαρία είναι ένα ομογενές έθνος, που ισορροπεί μεταξύ βουνών, λόφων και πεδιάδων μα διαθέτει μόνο μία έξοδο προς τη θάλασσα (στη μαύρη θάλασσα). Είναι μια χώρα μικρών αγροτών, που είναι σκληρά εργαζόμενοι και επίμονοι. Το 83% του πληθυσμού ζει από τη γεωργία. Το 85% της καλλιεργήσιμης γης καλλιεργείται σε τεμάχια κάτω των 25 στρεμμάτων και το πιο κοινό μέτρο γης είναι το decare (το ένα τέταρτο του στρέμματος). Η βουλγαρική γεωργία μοιάζει πραγματικά με ένα είδος κηπουρικής. Πρώτη έρχεται η καλλιέργεια σιτηρών: σιτάρι και καλαμπόκι καθώς και μια μεγάλη ποικιλία από καλλιέργειες θερμού κλίματος: οπωρώνες, αμπελώνες, καπνός,

ηλιοτρόπια, λινάρι και κάνναβη, βαμβάκι, παπαρούνες, μουριές (καλλιέργεια μεταξοσκώληκα), τριαντάφυλλα, λαχανικά και εκτροφή βοοειδών.

Η βιομηχανία έχει αναπτυχθεί κυρίως από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο: κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, παραγωγή καπνού, άλεση, ζαχαρουργεία, απόσταξη αιθέριου ελαίου τριαντάφυλλων. Σε μια κανονική χρονιά η γεωργία όχι μόνο καλύπτει τις ανάγκες της βουλγαρίας σε τρόφιμα αλλά είναι και η βάση της βιομηχανίας της. Επιπλέον, η βουλγαρία παίρνει αρκετό λιγνίτη για δική της χρήση από τα ορυχεία Pernik και Bobov Dol και εξάγει ακόμη κάποιες ποσότητες χαλκού, μολύβδου και ψευδαργύρου.

Συνδεδόμενα με ορισμένα χαρακτηριστικά της ιστορίας του λαού, αυτά τα βασικά οικονομικά δεδομένα αποκτούν ιδιαίτερη σημασία, μιας και κάθε στάδιο της ανάπτυξης ενός λαού συνάδει με το παρελθόν του. Ιστορικοί και κοινωνικοί παράγοντες που χρονολογούνται από τον μεσαίωνα και σχετίζονται με συγκεκριμένες οικονομικές μορφές, ενθάρρυναν την πρακτική της αμοιβαίας βοήθειας και την αγάπη για την ελευθερία και πρόσφεραν στο αναρχικό κίνημα βαθιές ρίζες στο παρελθόν και ένα σαφώς αναρχικό-κομμουνιστικό χρώμα.

Συνεπώς το πνεύμα της αγροτικής κοινότητας, το ολαβικό zadruga (αδελφότητα) που υπήρχε κατά τον μεσαίωνα και για πάνω από χίλια χρόνια, εξακολουθεί να επιβιώνει στην αυθόρμητη πρακτική, μεταξύ των μικρών αγροτών, της κοινοτικής εργασίας και της συνεταιριστικής ένωσης. Η αγροτική κοινότητα κάποτε διατηρούσε τη γη

συλλογικά, το zadruга συνίστατο από 50 έως 100 και ακόμη και 250 μέλη. Σήμερα εξακολουθούν να υπάρχουν κοινότητες των 15 έως 30 ατόμων όπου γονείς, παιδιά και απόγονοι ζουν μαζί και καλλιεργούν από κοινού τα εδάφη τους. Η φεουδαρχία, που γεννήθηκε τον 9ο και 10ο αιώνα έδωσε τη χαριστική ζωή σε αυτόν τον πρωτόγονο κομμουνισμό.

Σήμερα τα κοινά βοσκοτόπια και δάση, καθώς και η παράδοση της κοινοτικής εργασίας, αποτελούν ανθεκτικά ίχνη ενός πρωτόγονου κομμουνισμού στην κοινωνική και οικονομική ζωή των ανθρώπων. Κάθε χρόνο δημιουργούνται ομάδες κηπουρών που ταξιδεύουν στην ύπαιθρο. Ομάδες θεριστών που κατεβαίνουν από τη βόρεια βουλγαρία και τα ορεινά χωριά στις πεδιάδες της νότιας βουλγαρίας για να μαζέψουν τις σοδειές. Σχηματίζονται ομάδες οικοδόμων και μεταφορών · όλα αυτά είναι συλλογική εργασία. Σε πολλά χωριά το αλώνισμα του σιταριού γίνεται ακόμα όπως προ αμνημονεύτων χρόνων, ουσιαστικά βάσει των αρχών εργασίας των zadrugas, επίσης η αποφλοιώση καλαμποκιού είναι μια κοινοτική εργασία και ταυτόχρονα μια εορταστική περίπτωση. Γιορτές γενεσίματος και η αλληλοβοήθεια για το χτίσιμο σπιτιών αποτελούν καθημερινά γεγονότα στη ζωή του βουλγαρικού χωριού. Συνεπώς, δεν είναι τυχαίο ότι το συνεργατικό κίνημα είναι πολύ ισχυρό και ότι τα τελευταία αυτά χρόνια οι συνεταιρισμοί για να καλλιεργηθεί η γη συλλογικά έχουν αναπτυχθεί γρήγορα και έχουν σημειώσει μεγάλη επιτυχία.

Όμως το κίνημα εκείνο που είχε ιδιαίτερη σημασία, καθώς και μεγάλες ιστορικές συνέπειες, όχι μόνο για τη βουλγαρία, αλλά και για την

πολιτιστική αναγέννηση της ευρώπης γενικότερα, ήταν ο βογομιλισμός - ένα κίνημα του μεσαίωνα με σαφώς αναρχικό χαρακτήρα¹.

Ο βογομιλισμός αποτέλεσε μια αίρεση ανατολικής προέλευσης που κηρύχθηκε από έναν βούλγαρο ιερέα, τον Ιερεμία Μπογκομίλ, και αναπτύχθηκε ανάμεσα στις φτωχές αγροτικές μάζες στις αρχές του 10ου αιώνα. Αντιπροσώπευε την κοινωνική εξέγερση κατά της φεουδαρχίας και την υπεράσπιση της αγροτικής κοινότητας με παθητική αντίσταση. Ως θρησκεία ο βογομιλισμός δεν ήταν πρωτόγνωρος: ήταν ένα μείγμα και μια αναδιατύπωση δυιστικών δογμάτων και αιρέσεων που προέρχονται από την ανατολή. Κοινωνικά όμως ήταν εντελώς πρωτόγνωρος: ένα καθαρά βουλγαρικό και γιουγκοσλαβικό κίνημα του οποίου η επαναστατική ιδεολογία ήταν (για εκείνη την εποχή) σίγουρα αντικρατική. Κατηγορηματικά και αδιαμφισβήτητα, οι βογομίλοι αποκήρυξαν κάθε εξουσία: οικονομική (τους πλούσιους και τα πλούτη τους), πολιτική (το κράτος και την τάξη των Βογιάρων), θρησκευτική (την εκκλησία, τα δόγματα και τους κληρικούς της). Τα κρυφά γραπτά τους εκφράζουν σύγχρονες κοινωνικές ιδέες που θα μπορούσαν να εισαχθούν χωρίς αλλαγή στα προγράμματα των σημερινών αναρχικών κινημάτων. Οι βογομίλοι κάλυψαν ολόκληρη τη βουλγαρία με ένα δίκτυο κοινοτήτων και εφάρμοζαν τις αρχές του ελευθεριακού κομμουνισμού.

¹ Οι βογομίλοι ανέπτυξαν αιρετικές χριστιανικές κοινότητες οι οποίες άνθισαν στα Βαλκάνια μεταξύ του 10ου-15ου αιώνα. Θεωρούνται φορείς μίας πρώιμης αντιεξουσιαστικής κουλτούρας στην περιοχή. Βλ. σχετικό άρθρο «Το κίνημα των βογομίλων και οι κοινωνικές του διαστάσεις» του Φώτη Κατέβα, περιοδικό Ευτοπία, τ. 21, Οκτώβριος 2012, σ. 45-62.

Μετά από τρεις αιώνες πολέμου, ο βογομιλισμός εξοντώθηκε στη βουλγαρία με φωτιά και ατσάλι. Πέρασε όμως τα σύνορα και εξαπλώθηκε στη βοσνία και την ιταλία με τα ονόματα των Patarins και του Cathari και επηρέασε τους Albigenses στη γαλλία. Στη δυτική ευρώπη προετοίμασε το έδαφος για την Αναγέννηση και τη Μεταρρύθμιση. Η βουλγαρία παρέμεινε υπό οθωμανική κατοχή για πέντε αιώνες (1393 - 1877). Η δουλεία των βουλγάρων ήταν διπλή: πολιτική απέναντι στους τούρκους και θρησκευτική απέναντι στους έλληνες. Σκοτεινές εποχές. Όπως πάντα και παντού όμως, η δουλεία γέννησε την εξέγερση και τον αγώνα. Δυστυχώς, οι πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες δεν προσφέρθηκαν για τη δημιουργία ενός καλά συντονισμένου κοινωνικού κινήματος. Συνεπώς, ο αγώνας πήρε τον χαρακτήρα της ατομικής εξέγερσης: εδώ εμφανίζονται οι χαιντούκοι, ένα είδος ληστών συγκρίσιμο με τους ήρωες του «The Brigands» του Schiller².

Το κίνημα των χαιντούκων ξεκίνησε τον 15ο και 16ο αιώνα. Αν και ήταν λίγοι στην αρχή, έγιναν μυριάδες. Διατήρησαν για καιρό τα χαρακτηριστικά της ατομικής εξέγερσης, κάναν τις ληστείες επάγγελμα, όπως ο Stenka Razin στη ρωσία. Αν και η εξέγερσή τους απέκτησε αργότερα έναν καθαρά κοινωνικό χαρακτήρα, δεν θα μπορούσαν ποτέ να απελευθερωθούν εντελώς από τις μεθόδους του ατομικού αγώνα.

² Οι χαιντούκοι θεωρούνται αντίστοιχοι των ελλήνων κλεφτών. Ο Ιντζέ Βοϊβόντα, που υπήρξε ο γνωστότερος χαιντούκος και το δεξί χέρι του Καμινάρη, συμμετείχε στη φιλική εταιρεία. Αποτελεί θρυλική φιγούρα για το βουλγαρικό φολκλόρ. Βλ. σχετικό κείμενο «Το '21 ως μια χαμένη ευκαιρία παμβαλκανικής εξέγερσης» του Λατσεζάρ Κράστσεφ, διαθέσιμο στο aftoleksi.gr.

Η μεγάλη επιρροή του κινήματος των χαϊντούκων στην πολιτική και κοινωνική ζωή του βουλγαρικού λαού αντικατοπτρίζεται στη λαϊκή ποίηση. Σε αυτή ο χαϊντούκ απεικονίζεται ως ρομαντικός ήρωας που καταπολεμά τη βία και την εκμετάλλευση, υπερασπίζεται τους φτωχούς κι είναι ορκισμένος εχθρός των τζορμπατζήδων (μεγάλοι γαιοκτήμονες και ευγενείς), των μονοπωλίων και της οθωμανικής τυραννίας. Είναι ένα σύμβολο αμεροληψίας και αγάπης, απεριόριστης αυτοθυσίας για το λαό και την ελευθερία. Οι εργάτες και το μίσος τους απέναντι στους τζορμπατζήδες, στους εκμεταλλευτές και τους καταπιεστές αποτέλεσαν την κοινωνική βάση του κινήματος των χαϊντούκων. Η ιστορική του σημασία έγκειται στη διατήρηση και τη διαφύλαξη μεταξύ των καταπιεσμένων εργατών της παράδοσης της ανεξαρτησίας, του θαρραλέου πνεύματος και της ελπίδας για την επερχόμενη απελευθέρωση και με αυτόν τον τρόπο ετοίμασε την πρώτη φάση του επαναστατικού κινήματος.

Το «εθνικό-επαναστατικό» κίνημα που εμφανίστηκε τον 19ο αιώνα και έθεσε τις βάσεις της πνευματικής, πολιτιστικής και πολιτικής αναβίωσης υπήρξε άμεσα συνδεδεμένο με το κίνημα των χαϊντούκων.

Αυτό το κίνημα υποστηρίχθηκε από τρεις κοινωνικές δυνάμεις: τις συντεχνίες των τεχνιτών και των εμπόρων που αναπτύχθηκαν κατά τον 17ο και 18ο αιώνα στα χωριά και τις πόλεις των νότιων βαλκανίων, τους φτωχούς και καταπιεσμένους αγρότες από τις ίδιες περιοχές, και την προοδευτική «ιντελιγκέντσια», ειδικά τους δασκάλους, που ως μαθητές των ρώσων σοσιαλιστών της περιόδου του 1860 αποτέλεσαν την εμπροσθοφυλακή.

Η αναγέννηση πέρασε από τρεις κύριες φάσεις:

- Μια πνευματική αναγέννηση (1830-1840) της οποίας το κύριο επίτευγμα ήταν η ίδρυση εκκλησιαστικών σχολών.
- Ο αγώνας για την ανεξαρτησία της βουλγαρικής εκκλησίας (1805 έως 1860), με αποκορύφωμα την ίδρυση μιας ανεξάρτητης εκκλησίας και την απελευθέρωση από την πνευματική υποδούλωση στους Έλληνες (ίδρυση του εξαρχάτου το 1870).
- Ένα επαναστατικό κίνημα που αναπτύχθηκε γύρω στο 1870 και είχε ταυτόχρονα εθνικοαπελευθερωτικό και καθαρά κοινωνικό χαρακτήρα.

Η τελευταία φάση της βουλγαρικής αναβίωσης - το επαναστατικό κίνημα - έχει άμεση επιρροή στο σημερινό αναρχικό κίνημα στη βουλγαρία. Όταν εμφανίστηκε το εθνικό επαναστατικό κίνημα, τα εθνικά προβλήματα της δυτικής ευρώπης είχαν σχεδόν όλα λυθεί και τα κοινωνικά προβλήματα κατελάμβαναν ήδη πρωταρχική θέση. Γι' αυτό το λόγο το εθνικό-επαναστατικό κίνημα είχε έντονα επηρεαστεί από τον σοσιαλισμό της πρώτης διεθνούς και ανέπτυξε μια ισχυρή σοσιαλιστική τάση. Οι πρώτοι αγωνιστές του εθνικού-επαναστατικού κινήματος είχαν επηρεαστεί από ρώσους επαναστάτες, με πρώτο τον Μπακούιν³. Ο Χρίστο Μπότσεφ, ο μεγαλύτερος ποιητής

³ Σχετική εκτενής αναφορά στον αγώνα ενάντια στην οθωμανική αυτοκρατορία και υπέρ ενός διεθνιστικού βαλκανικού προτάγματος γίνεται στο κείμενο "Balkan Federation and Bulgaria's liberation movement of the 19th century" του Yavor Tarinski, διαθέσιμο στο libcom.org. Μερικές από τις πιο εξέχουσες προσωπικότητες του απελευθερωτικού κινήματος της βουλγαρίας του 19ου αιώνα πολέμησαν για το πρόταγμα μιας βαλκανικής ομοσπονδίας.

της βουλγαρίας, ήταν ο πιο αξιόλογος επαναστάτης της εποχής. Πέθανε ηρωικά ως επικεφαλής μιας ομάδας ανταρτών στα βουνά, στις 2 Ιουνίου 1876, δύο χρόνια πριν από την εθνική απελευθέρωση. Είχε σπουδάσει στη ρωσία, είχε ζήσει στη ρουμανία με τον Νετσάγιεφ. Μαθητής του Προυντόν και του Μπακούνιν, επαναστάτης και δημοσιογράφος μεγάλου βεληνεκούς, είναι σήμερα εθνικός ήρωας, αποτελεί έμπνευση για τους νέους βούλγαρους, στους οποίους τα τόσο συγκινητικά έργα του κρατάνε από καιρό αναμένη τη φλόγα του ιδεαλισμού και του επαναστατικού κοινωνικού αγώνα. Πέρα από αυτές τις παραδόσεις, το αναρχικό κίνημα ευνοήθηκε από την κοινωνική και οικονομική δομή της χώρας: το προλεταριάτο ήταν μικρό και οι μικροί ιδιοκτήτες αγρότες αποτελούσαν μακράν την πολυπληθέστερη τάξη. Ακριβώς λόγω του οικογενειακού χαρακτήρα της γεωργίας και του τόσο έντονου διαχωρισμού της γης, οι αγρότες αποτελούσαν μια εργατική τάξη την οποία οι εξοντωτικοί φόροι έκαναν να γεμίζει με τις ιδέες της ελευθερίας, ανεξαρτησίας και αλληλοβοήθειας. Τέλος, ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας υπήρξε η ισχυρή προσκόλληση των βουλγάρων στην ελευθερία.

Παρόλα αυτά, τα πρώτα χρόνια μετά την απελευθέρωση, και μέχρι το 1923, ο αναρχισμός και ο αναρχοσυνδικαλισμός είχαν μια μέτρια ανάπτυξη: η επιρροή της ρωσικής τρομοκρατίας και του γαλλικού «ατομικισμού», η κληρονομιά της ατομικιστικής δράσης των καϊντούκων, ήταν ακαταμάχητες: η ελίτ των προλετάριων και διανοουμένων της βουλγαρίας είχε χαθεί στον αγώνα. Επιπλέον, μεγάλο μέρος της ενέργειάς τους δόθηκε στο εθνικό-επαναστατικό κίνημα των μακεδόνων. Συνεπώς, το βουλγαρικό επαναστατικό κίνημα στε-

ρήθηκε μιας σειράς θαρραλέων αντρών, που αποτέλεσε μια πολύ σοβαρή απώλεια. Αλλά παρόλα αυτά, αυτή η δραστηριότητά τους ήταν μια πολύτιμη συμβολή στους βαλκανικούς αγώνες για την απελευθέρωση. Οι πρωτοπόροι αυτού του κινήματος ήταν οι αναρχικοί, και ο βουλγαρικός λαός γνωρίζει ότι το μακεδονικό εθνικό-επαναστατικό κίνημα αποτέλεσε κυρίως έργο των βουλγάρων αναρχικών των οποίων η σαφής κατανόηση του εθνικού-επαναστατικού κινήματος δεν τους επέτρεψε ποτέ να απομονώσουν τον αγώνα για τη βουλγαρική εθνική απελευθέρωση από την κοινωνική πάλη.

Τέλος, αν μπορούμε να δούμε τις επιβραδυντικές επιπτώσεις της τρομοκρατίας στην ανάπτυξη του αναρχικού κινήματος στο πρώτο μέρος του 20ού αιώνα, μπορούμε επίσης να δούμε ότι η ίδια η συμμετοχή των αναρχικών σε αυτή τη δράση είναι η βάση της υψηλής εκτίμησης που χαίρει ο αναρχισμός στο βουλγαρία, διότι αυτή η δράση ήταν στο πνεύμα των ιστορικών παραδόσεων. Το απαράμιλλο θάρρος, ο ιδεαλισμός και η αυτοθυσία αυτών των μεγάλων επαναστατικών μορφών έφεραν τις λαϊκές μάζες κοντά στον αναρχισμό.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το σοσιαλιστικό κίνημα ήταν εξίσου στάσιμο: όταν το ρωσικό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα χωρίστηκε στις αρχές του αιώνα, η βουλγαρική σοσιαλδημοκρατία επίσης χωρίστηκε στα δύο. Οι υποστηρικτές της ενωμένης πολιτικής δράσης των εργατών και των μικρών αγροτών σχημάτισαν (μιμούμενοι τους ρώσους) το καθαρά ομορτουνίστικο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα «Σιρόκι». Οι οπαδοί της αντίληψης ότι το προλεταριάτο από μόνο του μπορεί να είναι μια επαναστατική τάξη με τη μαρξιστική έννοια, σχημάτισαν το σοσιαλδημοκρατικό κόμμα «Τένσι», στο όνομα επανα-

στατικό, αλλά στην πραγματικότητα ευκαιριακό και με το βλέμμα στις εκλογές. Εκείνη την εποχή η αγροτική ένωση απορρόφησε επίσης πολλούς αγωνιστές. Αρχικά η αγροτική ένωση ήταν ένα οικονομικό κίνημα αγροτών με πολύ προχωρημένες συνεργατικές και σοσιαλιστικές τάσεις. Αργότερα η τάση συμμετοχής σε πολιτικούς αγώνες καθιερώθηκε και μετέτρεψε την ένωση σε πολιτικό κόμμα, το ισχυρότερο στη χώρα μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο⁴.

Τα άλλα πολιτικά κόμματα που υπήρχαν στη βουλγαρία στο τέλος του πρώτου παγκόσμιου πολέμου ήταν το κόμμα ελευθερίας και το δημοκρατικό κόμμα – δυο κόμματα χωρίς καμία διαφορά πέρα από το όνομά τους, που ανεβαίνουν εναλλάξ στην εξουσία σύμφωνα με τη βούληση του βασιλιά – καθώς και ένα ασήμαντο ριζοσπαστικό κόμμα που ανυπομονεί να πάρει μία θέση ανάμεσά τους. Δεν υπήρχε τίπο-

⁴ Το αγροτικό πολιτικό μέτωπο είχε αξιοσημείωτη παράδοση στην κοινωνική ζωή της βουλγαρίας (βλ. σχετικό άρθρο: Αγρότες στην εξουσία 1: βουλγαρία διαθέσιμο στο eastmediterranean.wordpress.com). Η ιστορία του πριν από τον Β΄ παγκόσμιο συνδέεται με τον ιδρυτή και ιδεολόγο του Αλεξάντερ Σταμπολίσκι. Στις αρχές του 1945, ο ηγέτης των αγροτιστών Νικόλα Πετκόφ εξέφρασε τη διαφωνία του με την πολιτική γραμμή του κομμουνιστικού κόμματος και αποχώρησε από τον συνασπισμό του κυβερνώντος πατριωτικού μετώπου. Τον Οκτώβριο του 1946 οι εκλογές θεωρήθηκαν κατάφωρα στημένες, η αντιπολίτευση απείχε και το αποτέλεσμα έδωσε στους μπολσεβίκους την απόλυτη πλειοψηφία. Οι αγροτιστές αρνήθηκαν να συνεργαστούν με το νέο καθεστώς πράγμα που σηματοδότησε και την εκτέλεση του Νικόλα Πετκόφ διά απαγχονισμού στις 23 Σεπτεμβρίου 1947 από το κομμουνιστικό καθεστώς. Η οριστική εγκαθίδρυση του καθεστώτος είχε επέλθει. Στα στρατόπεδα συγκέντρωσης αναφέρεται συχνά σε αναρχικές πηγές πως το μεγαλύτερο ποσοστό φυλακισμένων ήταν οι αγροτιστές και το δεύτερο πολυπληθέστερο οι αναρχικοί.

τα το πολύ δημοκρατικό, φιλελεύθερο ή προοδευτικό για κανένα από τα τρία, μιας και όλα τους υπηρέτησαν τον βασιλιά και ανταγωνίστηκαν ο ένας τον άλλο στο ποιός θα καταπιέσει περισσότερο το λαό. Τέλος, το πιο αντιδραστικό κόμμα, το Narodnik, το κόμμα των μεγάλων καπιταλιστών, αν και ολιγομελές, άσκησε μεγάλη επιρροή στην πολιτική και οικονομική ζωή. Το γεγονός ότι περισσότεροι από τους κληρικούς και σχεδόν όλοι οι ενεργοί και έφεδροι αξιωματικοί του στρατού υπήρξαν προστάτες του αποδείχθηκε στο πραξικόπημα της 9ης Ιουνίου του 1923 και από την αιματηρή καταστολή που ακολούθησε.

Ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος σηματοδότησε μια νέα αρχή στην ανάπτυξη ενός επαναστατικού κινήματος εμπνευσμένου από την αναρχία.

Κάποιες ομάδες υπήρχαν και πριν από τον πόλεμο, όμως το κίνημα δεν μπόρεσε να επεξεργαστεί ένα γενικότερο πλάνο προπαγάνδας και δράσης για να φτάσει σε όλα τα τμήματα του πληθυσμού. Οι δραστηριότητες των ομάδων ήταν μάλλον ατομικού χαρακτήρα: κάποιои δημοσίευαν φυλλάδια και βιβλία, άλλα δραστηριοποιήθηκαν στην αγροτική ένωση, άλλα προσπάθησαν ανεπιτυχώς να οικοδομήσουν ένα επαναστατικό συνδικαλιστικό κίνημα. Μεταξύ μαθητών γυμνασίου και πανεπιστημίου οι αναρχικές ιδέες βρήκαν τους πιο αγαπημένους αποδέκτες τους: η οργανωμένη άρνηση καταβολής φόρων στην Chabla και στο Duran-Kulak, εξελίχθηκε σε εξέγερση αγροτών. Γενική απεργία στις σχολές κατάφερε να εξαπλωθεί σε όλη τη χώρα. Τέλος, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η εφημερίδα Rabotnicheska Missal (εργατική σκέψη), η οποία έγινε το όργανο της

αναρχικής ομοσπονδίας μετά τον πόλεμο, εμφανίστηκε ως η φωνή του επαναστατικού συνδικαλισμού.⁵

Κατά τη διάρκεια του πρώτου παγκόσμιου πολέμου, η βουλγαρική κυβέρνηση έπαψε να είναι ουδέτερη και συμμαχισε με τις κεντρικές δυνάμεις. Πολλοί αναρχικοί, μιας και θεωρούσαν τον πόλεμο ως ιμπεριαλιστικό, αρνήθηκαν να πολεμήσουν. Μερικοί πυροβολήθηκαν στο μέτωπο, άλλοι στη φυλακή. Όταν η βουλγαρία μπήκε στον πόλεμο, ο Αλεξάντερ Σταμπολιύσκι, αρχηγός της αγροτικής ένωσης, κλείστηκε στην κεντρική φυλακή της Σόφιας, επειδή κατήγγειλε τον βασιλιά Φερδινάνδο ως προδότη. Του άρεσε να μιλάει με τους φυλακισμένους αναρχικούς, και απολάμβανε τη συντροφιά τους. Μετά τον πόλεμο, όντας πρόεδρος του συμβουλίου, δήλωσε στη διάσημη αποκάλυψή που έκανε από το μπαλκόνι του υπουργείου εξωτερικών, ότι η εξουσία και το κράτος μπορούν να διαφθείρουν ακόμα και τον πιο ηθικό άνθρωπο, και συμβούλεψε τον κόσμο να πάρει τα μέτρα του. Όταν η αστυνομία συνέλαβε το κοινό σε μια συνάντηση αναρχικών

⁵ Η «εργατική σκέψη» κυκλοφορεί αρχικά το 1914-'15 ως συνδικαλιστικό έντυπο. Με το ξεκίνημα του Α' Π.Π. απαγορεύεται. Ξανακυκλοφορεί το 1919 ως το 1920, αλλά με πιο ριζοσπαστικό και ελευθεριακό χαρακτήρα. Επαναλειτουργεί για ακόμη μία φορά την περίοδο 1944-1945, αυτή τη φορά ως όργανο της ομοσπονδίας αναρχοκομμουνιστών βουλγαρίας. Τον πρώτο χρόνο του κομμουνιστικού καθεστώτος στη βουλγαρία, το 1944, φτάνει σε κυκλοφορία τις 30 χιλιάδες αντίτυπα με αρθρογραφία και αναλύσεις που επικρίνουν ανοιχτά το καθεστώς, το κόμμα και τη σοβιετική ένωση. Οι μυστικές υπηρεσίες κατάσχουν συστηματικά τα νέα τεύχη και κυνηγούν τους συντάκτες. Η εντεινόμενη καταστολή των Αρχών οδηγεί στο κλείσιμο της εφημερίδας τον Δεκέμβριο του 1945. Βλ. σχετικά: «Ο ελευθεριακός Τύπος στο απόσπασμα» του Yavor Tarinski στο aftoleksi.gr.

στη Σόφια, πήγε εκεί μόλις το έμαθε, για να τους απελευθερώσει προτού η αστυνομία εφαρμόσει την πρακτική της δολοφονίας με τη γνωστή κατηγορία για «απόπειρα διαφυγής». Παρόλα αυτά, δύο χρόνια αργότερα - όντας ο ίδιος διεφθαρμένος από την εξουσία - ξεκίνησε μια τεράστια εκστρατεία καταστολής κατά την οποία δολοφονήθηκαν πολλοί αναρχικοί και κάπκαν αναρχικές λέσχες.

Νηφάλιοι και εργατικοί, οι βούλγαροι ελάχιστα αισθήματα αγάπης έτρεφαν για το κράτος ή για τις κυβερνήσεις. Πολλά δημοφιλή τραγούδια εκφράζουν τη βαθιά αγάπη τους για την ελευθερία και το θαυμασμό τους για τους χαιντούκους, αυτούς τους γενναίους αντάρτες που πολεμούσαν πάντα τους καταπιεστές και τους εκμεταλλευτές. Τα τρία χρόνια πολέμου ξεχείλισαν το ποτήρι της υπομονής: ο λαός προειδοποίησε την κυβέρνηση να υπογράψει ανακωχή, διαφορετικά οι στρατιώτες θα έφευγαν από το μέτωπο. Η προειδοποίηση δεν εισακούστηκε και τον Σεπτέμβριο του 1918, οι στρατιώτες της πρώτης γραμμής εγκατέλειψαν το μέτωπο μαζικά κρατώντας τα όπλα τους και ξεκίνησαν για την πρωτεύουσα με σκοπό να τιμωρήσουν τους υπεύθυνους του πολέμου και ειδικά τον βασιλιά Φερδινάνδο που παραιτήθηκε και τράπηκε σε φυγή στη γερμανία όπου θα ήταν ασφαλής πριν από την άφιξή τους. Η επακόλουθη ήττα δεν θεωρήθηκε ως μεγάλη εθνική ατυχία, αλλά το ακριβώς αντίθετο. Πολιτικοί και καιροσκόποι είχαν πλουτίσει σε σκανδαλώδη βαθμό με τον πόλεμο και τα «εθνικά ιδεώδη». Οι λαϊκές μάζες εξέφρασαν ελεύθερα τη δυσαρέσκεια τους και την επιθυμία τους να ξεγερθούν όχι μόνο εναντίον των κερδοσκόπων και του πολέμου αλλά και κατά του αστικού καθεστώτος. Ο Σταμπολίσκι, ο οποίος τώρα βρίσκεται στην εξουσία, ήταν εξαιρετικά δημοφιλής, ειδικά μεταξύ των αγροτών, χάρη σε όσα είπε εναντίον

του βασιλιά. Πίστευε ότι θα μπορούσε να συγκρατήσει την απειλή της επανάστασης χωρίζοντας τις λαϊκές μάζες, την ύπαιθρο απέναντι στην πόλη και να επιτύχει ένα είδος προληπτικής αντεπανάστασης προκαλώντας συγκρούσεις μεταξύ τους. Η ρωσική επανάσταση, την εξέλιξη της οποίας το προλεταριάτο ακολούθησε με ενθουσιασμό, ενίσχυσε περαιτέρω το επαναστατικό πνεύμα. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες σχηματίστηκε η βουλγαρική αναρχο-κομμουνιστική ομοσπονδία, η επιρροή της οποίας δεν σταμάτησε ποτέ να αυξάνεται.

Τον Σεπτέμβριο του 1919, εκπρόσωποι αναρχικών ομάδων συναντήθηκαν σε ένα εθνικό συνέδριο και ίδρυσαν την ομοσπονδία αναρχο-κομμουνιστών βουλγαρίας [FACB]. Υπό το βάρος των γεγονότων, όλοι όσοι προτιμούσαν μέχρι τώρα να αφιερωθούν αποκλειστικά στο αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα, στο συνδικαλιστικό κίνημα, στο πολιτιστικό κίνημα και στην τοπική προπαγάνδα, ή ακόμη και στην ατομική δράση, συνειδητοποίησαν την επείγουσα ανάγκη για μια ομοσπονδιακή οργάνωση που, με την από κοινού μελέτη των προβλημάτων τους, θα συντόνιζε την εκπαιδευτική προπαγάνδα και τη μαζική οργάνωση με σκοπό την υπεράσπιση των άμεσων συμφερόντων του λαού και τη δημιουργία μιας καλύτερης κοινωνίας.

Αυτό το πρώτο συνέδριο ενοποίησε το αναρχικό επαναστατικό κίνημα και του έδωσε ισχυρή ώθηση.

Η εντατική προπαγάνδα και η αυξανόμενη συμμετοχή αγωνιστών στις κοινωνικές αναταραχές και στις απεργίες, βοήθησαν στη διάδοση των αναρχικών ιδεών και πρακτικών. Το κίνημα δεν είχε παλαιούς αγωνιστές, δεν είχε εμπειρία, αλλά η πρωτοβουλιακή δράση κάλυπτε αυτό

το κενό. Για να διαδώσουν τις ιδέες τους στον κόσμο και να συμμετάσχουν στον αγώνα για την ελευθερία, πολλοί μαθητές γυμνασίου καθώς και πολλοί φοιτητές εγκατέλειψαν το σχολείο και έγιναν εργάτες. Ο αριθμός των υποστηρικτών θα αυξανόταν καθημερινά, βήμα-βήμα με την ολοένα και πιο δριμυία κυβερνητική καταστολή, ιδιαίτερα τη στιγμή της απεργίας στα μέσα μεταφοράς. Από ένα ασήμαντο κίνημα μικρών ομάδων και κλειστών γκρουπ, το αναρχικό επαναστατικό κίνημα εξελίχθηκε σε ένα μαζικό κίνημα. Οι τέσσερις Περιφερειακές Ενώσεις διοργάνωναν τακτικές εκπαιδευτικές εκδρομές με ομιλίες και έκαναν συναντήσεις με στόχο την προπαγάνδηση των ιδεών σε όλες τις πόλεις και τα χωριά. Η ίδια η ομοσπονδία ήταν μυστική και περιοριζόταν στον κύκλο των αγωνιστών. Η δημόσια δράση έλαβε τη μορφή ομάδων κοινωνικών μελετών, ημι-συνδικαλιστικών ομάδων και ομάδων μάχης. Τον Ιανουάριο του 1923, πραγματοποιήθηκε στην πόλη Γιάμπολ το πέμπτο συνέδριο, το πρώτο και μόνο δημόσιο (αλλά παράνομο) αναρχικό συνέδριο. Όλα τα προηγούμενα συνέδρια έγιναν κρυφά στα βουνά. Το συνέδριο ολοκληρώθηκε με μια συνάντηση στην πλατεία της πόλης. Στο Γιάμπολ το κίνημα καθόρισε την ιδεολογία, την τακτική και την οργάνωσή του με καθαρά αναρχο-κομμουνιστικούς όρους (κάτι ιδιαίτερα σημαντικό, διότι μέχρι τότε οι αναρχικοί ήταν σχεδόν οι μόνοι που μιλούσανε δημόσια κατά της εξουσίας).

Εκπρόσωποι από όλη τη χώρα μιλούσαν για τα οργανωτικά και προπαγανδιστικά επιτεύγματα των αντίστοιχων ομάδων τους. Στο ίδιο το Γιάμπολ, στη Νόβα Ζαγκόρα, στο Χάσκοβο, στο Κιουστεντίλ, στο Ραντομίρ, στο Κιλιφάρεβο και στο Ντεμπελέτς, η πλειονότητα των εργατών συνδέθηκε με το αναρχικό κίνημα. Μεγάλη πρόοδος σημειώθηκε στο Πλόβνιτς, τη Σόφια, το Μπουργκάς, το Ρούσε κ.λπ

Η επιτάχυνση της κυβερνητικής καταστολής κατά του εργατικού κινήματος, και ιδιαίτερα ενάντια στο αναρχικό κίνημα, απασχόλησε το συνέδριο. Μόλις ανέβηκε στην εξουσία, ο Σταμπολίσκι - πρόεδρος της αγροτικής ένωσης και ταυτόχρονα πρόεδρος της κυβέρνησης - είχε αρχίσει να διώκει τους αριστερούς και να υποστηρίζει τους δεξιούς. Ο αρχηγός της αστυνομίας, Prudkin, με ρώσικη καταγωγή και σκοτεινό παρελθόν, δημιούργησε απόπειρες επίθεσης για να δικαιολογήσει αντίποινα εναντίον του εργατικού κινήματος. Κάνκαν αρκετά κομμουνιστικά γραφεία και στέκια. Για τους αναρχικούς, ο Prudkin εφάρμοσε το σύστημα της «απόπειρας διαφυγής»: όταν θεωρούσε κάποιον αγωνιστή ιδιαίτερα «ενοχλητικό», φρόντιζε να συλληφθεί και να πυροβοληθεί πισώπλατα. Στον τύπο διέρρηξε ότι ένα τόσο επικίνδυνο πρόσωπο σκοτώθηκε στην προσπάθειά του να δραπετεύσει. Αυτές οι δολοφονίες ήταν επαναλαμβανόμενες και συχνές. Μια τεράστια φασιστική επίθεση ήταν ξεκάθαρα σε εξέλιξη. Το επιβεβαίωσαν και οι δηλώσεις των αγροτών αγωνιστών. Οι φασίστες προσέφεραν στις κυβερνήσεις τετελεσμένα γεγονότα. Από άτυπες κουβέντες ήταν επίσης γνωστό ότι στην οργάνωση για την αυτονομία της μακεδονίας και στη στρατιωτική ένωση κάτι δυσσώζονο συνέβαινε.

Ο φασισμός στην εξουσία

Ήταν παραμονή αποφασιστικών γεγονότων. Στην πρώτη γραμμή του αγώνα, οι αναρχικοί ήταν οι πρώτοι που γνώριζαν τον κίνδυνο. Απέναντι στο 90% του πληθυσμού, ένα ακροδεξιό 10% δεν θα ήταν τόσο επικίνδυνο, αν ο λαός είχε όπλα, κι έτσι οι αναρχικοί έβγαλαν το σύνθημα: «Όπλα στο λαό». Αλλά μόνο αυτοί κατάλαβαν τη νέα κατάσταση, μόνο αυτοί πρότειναν να οπλιστεί ο λαός, ως μόνη

αποτελεσματική άμυνα ενάντια στο φασισμό που ενισχυόταν όλο και περισσότερο. Εξαιτίας αυτής της επαναστατικής τους φρασεολογίας, οι ηγέτες των κομμουνιστών είχαν κερδίσει έναντι του εκλογικού οπορτουισμού. Ήδη το 1919 - 1920 όταν η πίεση από τις επαναστατικές δράσεις του λαού απείλησε να ανατρέψει το καπιταλιστικό καθεστώς, ο κομμουνιστής ηγέτης και θεωρητικός, Ντιμίτερ Μπλαγκόεφ, διατύπωσε τη διάσημη φράση των «τριών τετάρτων από το εξωτερικό», που σήμαινε πως τα τρία τέταρτα της δύναμης πίσω από μια θριαμβευτική βουλγαρική επανάσταση θα έπρεπε να έρθουν από το εξωτερικό - έτσι ο Μπλαγκόεφ έκρινε εσφαλμένα την επαναστατικότητα του βουλγαρικού λαού που έδειχνε καθημερινά την αποφασιστικότητά του να βάλουν τέλος στο καπιταλιστικό καθεστώς. Η δεξιά αστική τάξη το έβλεπε και διπλασίασε τις κινήσεις της με σκοπό να χωρίσει τις λαϊκές μάζες.

Στην ίδια κατεύθυνση, αντί να ακολουθήσουν το παράδειγμα εκείνων που σχηματίζουν ομάδες μάχης και απαιτούσαν να πάρει ο λαός τα όπλα, οι κομμουνιστές συνέχισαν με τη θορυβώδη, κοντόφθαλμη προπαγάνδα τους. Οι του αγροτικού κόμματος, μεθυσμένοι από την εξουσία, δεν πήραν στα σοβαρά τον φασιστικό κίνδυνο. Οι ηγέτες τους έψαχναν διακαώς τρόπους για να επιδεινώσουν τον διχασμό του κόσμου και δεν σκεφτόταν τίποτα άλλο πέρα από τη συντριβή των κομμουνιστών και των αναρχικών. Έτσι οργάνωσαν μια ομάδα κρούσης, την Πορτοκαλί Φρουρά, που όμως προοριζόνταν ως όργανο καταστολής των απεργιών, των διαδηλώσεων των εργατών και επαναστατημένων αγροτών. Οι σοσιαλιστές ήταν οι πιο μπερδεμένοι από όλες τις αριστερές ομάδες - τόσο μπερδεμένοι που όταν ξεκίνησε το φασιστικό πραξικόπημα, μερικοί από αυτούς, υπό τον Dimo

Kasassoff, συμμετείχαν στο φασιστικό σχέδιο και ο Dimo Kasassoff προσχώρησε στην κυβέρνηση του δόλιου καθηγητή Tzankoff.

Οι επαναστατικές ομάδες των αναρχικών ήταν οι πιο οξυδερκείς, μιας και έβλεπαν τα πράγματα ως είχαν, και οι πιο επιθετικές. Φοβούμενοι πως ένα πραξικόπημα θα αναμετρίοταν με όλες τις δυνάμεις του αντιφασισμού στους κόλπους του αναρχικού κινήματος, οι ηγέτες των φασιστών αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν τους μυστικούς πράκτορές τους στην αστυνομία, και ειδικά το μυστικό τους τάγμα των τακτικών αξιωματικών του στρατού, για να εκκαθαρίσουν το αναρχικό κίνημα πριν επιχειρήσουν το πραξικόπημά τους. Στις 26 Μαρτίου 1923, η αναρχική οργάνωση κάλεσε τους εργάτες του Γιάμπολ σε μια συγκέντρωση στην κεντρική πλατεία της πόλης, για να διαμαρτυρηθούν για τις δολοφονίες αγωνιστών και να απαιτήσουν τον εξοπλισμό του λαού. Η συγκέντρωση απαγορεύτηκε από τον διοικητή. Την καθορισμένη ώρα της συγκέντρωσης η πλατεία είχε καταληφθεί από στρατιωτικές δυνάμεις και διμοιρίες είχαν τοποθετηθεί σε στρατηγικά σημεία της πόλης. Χωρισμένοι σε μικρές ομάδες, οι αναρχικοί κατάφεραν να φτάσουν στην πλατεία. Κάποιοι ήταν ήδη εκεί, συμπεριλαμβανομένου του ομιλητή. Κρίνοντας τη στιγμή, ανέβηκε σε ένα παγκάκι και άρχισε να μιλά. Μετά από μία και μόνη προειδοποίηση, ο διοικητής διέταξε τους στρατιώτες να πυροβολήσουν. Στους πρώτους πυροβολισμούς, ο ομιλητής και άλλοι σύντροφοι τραυματίστηκαν. Το κοινό - αντί να τρέξει να σωθεί - απάντησε τόσο σθεναρά με πιστόλια και χειροβομβίδες που ήταν τα στρατεύματα εκείνα που τράπηκαν σε φυγή. Μια ξέφρενη μάχη μαίνονταν για δύο ώρες. Τα δύο συντάγματα που υπήρχαν στην πόλη ήταν ανεπαρκή, κι ο διοικητής

έπρεπε να φέρει μια μονάδα βαρέως πυροβολικού από μια κοντινή πόλη. Παρά το θάρρος και την τόλμη των αναρχικών, η υπεροχή αριθμών αλλά κυρίως οπλισμού ήταν συντριπτική. Αποφάσισαν κατάπαυση πυρός και να διασκορπιστούν μες τη νύχτα. Παρόλα αυτά, οι στρατιώτες συνέλαβαν 26 άτομα από τη συγκέντρωση και τους πήραν στις μονάδες τους. Προς τα μεσάνυχτα, στο προαύλιο του στρατώνα, στημένοι σε σειρά, αντιμέτωποι με τα πολυβόλα, περίμεναν, ήρεμα, προκλητικά. Ένας ανώτερος αξιωματικός εμφανίστηκε και διέταξε: «Όσοι είναι αναρχικοί να κάνουν τρία βήματα μπροστά». Σα να ήταν ένας άνθρωπος όλη η γραμμή έκανε τρία βήματα μπροστά. Οι αξιωματικοί έδωσαν την εντολή να πυροβολήσουν. Οι 26 άντρες σκοτώθηκαν από τις σφαίρες. Το πέπλο της νύχτας κάλυψε τα πτώματά τους. Κανείς δεν θα είχε μάθει πως δολοφονήθηκαν, χωρίς δίκη ή ποινή. Μεταξύ των θυμάτων όμως, ο μαθητής Obretenoff, τραυματισμένος, επωφελούμενος το σκοτάδι, κατάφερε να συρθεί μέσα από το συρματόπλεγμα που περιέβαλλε τους στρατώνες. Έφτασε στο νοσοκομείο, όπου διηγήθηκε τι συνέβη. Ανάμεσα στους έντρομους ακροατές κάποιος τον κατέδωσε και μέσα σε μια ώρα οι στρατιώτες τον έψαχναν για να τον αποτελειώσουν. Αλλά η αλήθεια έγινε γνωστή.

Την επόμενη μέρα ο στρατός κατάφερε και πάλι να συλλάβει αγωνιστές και τους σκότωσε. Όλοι οι υπόλοιποι κρύφτηκαν στις πόλεις, στα γειτονικά χωριά, και στα βουνά. Το ίδιο πρωί, προτού φτάσουν τα νέα, στρατεύματα εισέβαλαν στο στέκι των αναρχικών της Σόφιας, όπου γινόταν μια συνάντηση και τους συνέλαβαν όλους. Τελικά όμως οι αναρχικοί όλης της βουλγαρίας ξύπνησαν και έλαβαν τις προφυλάξεις τους. Πώς αντέδρασε όμως η κοινή

γνώμη σε αυτήν τη σφαγή και σε αυτές τις φασιστικές πρακτικές; Οι δολοφόνοι του Γιάμπολ προστατεύθηκαν από την κυβέρνηση και, για να στρέψει αλλού την προσοχή, ο Σταμπολίσκι πήγε αυτοπροσώπως στη Σόφια για να απελευθερώσει τους κρατούμενους. Πάντως πριν από αυτό το σπουδαίο παράδειγμα θάρρους και αυτοθυσίας των αναρχικών, ο κομμουνιστικός τύπος δεν είχε αλλάξει καθόλου τη συνήθη εχθρότητα του - ο νεαρός κομμουνιστής αγωνιστής, G. Stoinoff από το Γιάμπολ, δεν μπορούσε πλέον να χωνέψει τη στάση του κόμματός του και αυτοκτόνησε. Οι κομμουνιστές, των οποίων η επιρροή στον κόσμο ήταν μεγαλύτερη, δεν θεώρησαν αυτή τη μάχη σημαντική. Τα αστικά κόμματα παρέμειναν σιωπηλά, κατάλαβαν πως η πρώτη φάση της φασιστικής τους επίθεσης είχε ξεκινήσει.

Από εκείνο το σημείο κι έπειτα, τα γεγονότα εξελίχθηκαν γρήγορα: τρεις μήνες αργότερα, στις 9 Ιουνίου, γίνεται το πραξικόπημα εναντίον της αγροτικής κυβέρνησης του Σταμπολίσκι, αλλά κυρίως εναντίον της εργατικής τάξης και του επαναστατικού κινήματος. Αφενός με τη συμπερίληψη των εκπροσώπων όλων των αστικών κομμάτων και του σοσιαλιστικού κόμματος, κι αφετέρου ελέγχοντας τη στρατιωτική ένωση, την οργάνωση για την αυτονομία της μακεδονίας και των οργανώσεων εφέδρων και εκτός υπηρεσίας αξιωματικών, ο κύκλος Ζveno – ο ίδιος που από την εποχή της απελευθέρωσης μοιράστηκε την εξουσία με τους κομμουνιστές - έκανε με επιτυχία το πραξικόπημα. Στη Σόφια συνελήφθησαν οι υπουργοί του αγροτικού κόμματος. Ο Σταμπολίσκι, που ήταν στην ύπαιθρο, συνελήφθη και δολοφονήθηκε. Η πορτοκαλί φρουρά αντιστάθηκε μόνο για ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, και

μόνο στο Πλέβεν. Το κομμουνιστικό κόμμα διατήρησε τη συνήθη παθητικότητά του και την ηρεμία του. Η κεντρική επιτροπή του κόμματος δήλωσε: «Ας αφήσουμε τις δύο αστικές τάξεις (της υπαίθρου και της πόλης) να αλληλοσκοτωθούν».

Οι αναρχικοί, που τους κυνήγησε και πυροβόλησε η κυβέρνηση Σταμπολίσκι και που εξακολουθούσαν να φέρουν το τραύμα του Γιάμπολ, προσπάθησαν να αντισταθούν στο πραξικόπημα: στο Κιλιφάρβεβο εξεγέρθηκαν, πήραν τους ντόπιους κομμουνιστές και αγρότες με το μέρος τους και απέκρουσαν τις επιθέσεις του στρατού για αρκετές ημέρες. Κατέλαβαν ακόμη και την πόλη του Drenovo καθώς και πολλά χωριά στους πρόποδες των βουνών. Αν το κομμουνιστικό κόμμα είχε συμμετάσχει σε αυτές τις δράσεις, αν το αγροτικό κόμμα ήταν καλύτερα προετοιμασμένο, η εξέγερση που ξέσπασε σε πολλά μέρη θα μπορούσε να είχε αποτρέψει το φασιστικό πραξικόπημα. Αυτά τα γεγονότα θυμίζουν τη φασιστική εξέγερση στην Ισπανία το 1936: ένα προσχεδιασμένο πλάνο, μια μαζική φασιστική επίθεση. Στη βουλγαρία, αν και απροετοίμαστοι για ενωμένη μαζική δράση, οι αναρχικοί αντισταθήκαν πεισματικά: όχι τόσο για την άμεση υλοποίηση του ιδανικού τους για τον ελευθεριακό κομμουνισμό, και πολύ λιγότερο για να σώσουν την κυβέρνηση Σταμπολίσκι, αλλά απλώς για να αποτρέψουν την επιβολή του φασισμού.

Αργότερα οι βούλγαροι κομμουνιστές, ωθούμενοι από τις κατηγορίες της Μόσχας, «αναγνώρισαν τα λάθη τους» και οργάνωσαν εξέγερση (τον Σεπτέμβριο). Οι βούλγαροι κομμουνιστές όμως δεν είχαν εμπειρία στην επαναστατική δράση και τα σχέδια τους ανακαλύφθηκαν εκ των προτέρων από τις αρχές. Η εξέγερση απέτυχε. Οι

αναρχικοί συμμετείχαν ενεργά, συνέβαλαν σε σημαντικές επιτυχίες και με πολλά θύματα. Η αγριότητα της τρομοκρατημένης φασιστικής μπουρζουαζίας ήταν ανεξέλεγκτη: στρατώνες, σχολεία και φυλακές ήταν γεμάτα με αντιφασίστες. Κάθε βράδυ οι βασανιστές έψαχναν για θύματα. Μαύρα φορηγάκια εμφανίζονταν να αναζητούν κορμιά για να πετάξουν σε βράχους και σε ρέματα. Κάθε βράδυ για μέρες, εβδομάδες και μήνες, σκάφη των φυλακών πετάγανε ακρωτηριασμένα πτώματα στα νερά του Δούναβη. Μεταξύ των αγωνιστών, όπως και μεταξύ των νεκρών, τα μέλη του αγροτικού κόμματος, κομμουνιστές και αναρχικοί είχαν τους ήρωές τους και τους μάρτυρές τους. Ο αριθμός των δολοφονημένων αντιφασιστών - αγρότες, εργάτες, διανοούμενοι - έφτασε τους 35.000. Ο αριθμός όσων καταδικάστηκαν σε θάνατο, σε ισόβια ή μακροχρόνια κάθειρξη, ήταν πολύ ψηλός.

Σε απάντηση αυτής της σφαγής συνέβη η βομβιστική επίθεση του καθηδρικού ναού της Σόφιας. 220 άτομα πέθαναν, μεταξύ των οποίων 13 στρατηγοί και υπουργοί. Βρισκόμαστε στα πιο σκοτεινά χρόνια της φασιστικής αντιεπίθεσης. Υπήρχαν αντάρτες σε όλα τα επίπεδα του καθεστώτος. Οι πρώτες βουλγαρικές μονάδες ανταρτών ήταν από αναρχικούς. Οι κομμουνιστές, δηλωμένοι εχθροί αυτής της τακτικής, όντας απασχολημένοι με τις εκλογικές μάχες, έχασαν και πάλι το ενδιαφέρον τους για τον επαναστατικό αγώνα. Από το 1923 έως το 1924 και έπειτα, οι αναρχικοί Vassil Ikonomon, Vassil St. Popov (Geroi), Tinko Simov, Georgi Popov, οι αδερφοί Tumangelov και πολλοί άλλοι σχημάτισαν αντάρτικες ομάδες που πήγαν στα βουνά και κράτησαν το επαναστατικό πνεύμα του βουλγαρικού λαού ζωντανό. Ακόμα και η πιο αιματηρή κατα-

στολή δεν μπορούσε να εξαλείψει αυτό που αρνήθηκαν να πεθάνει: την αγάπη για την ελευθερία και τη θέληση να αγωνιστούν για την ανάκτησή της.

Κάτω από το φασιστικό καθεστώς, η πρώτη εργατική δράση μεγάλης κλίμακας ήταν η επιτυχημένη γενική απεργία των καπνεργατών. Κύριος ηγέτης της ήταν ο αναρχικός Ιβάν Κονστανίνοφ, αγωνιστής από το Πλόβντιφ.

Επίσης η φοιτητική νεολαία, και ιδιαίτερα η ομοσπονδία αναρχικών φοιτητών (B.O.N.S.F.), διακρίθηκε από την επίμονη δράση της παρά τους ξυλοδαρμούς, τους διωγμούς, τις δολοφονίες. Τέλος, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε και την παθητική αντίσταση των χωρικών. Για έξι ή επτά χρόνια έκαναν ό, τι μπορούσαν για να αποφύγουν την καταβολή φόρων, παρά τις κατασχέσεις και τους πλειστηριασμούς. Σπάνια κάποιος τολμούσε να αγοράσει τέτοια προϊόντα. Οι φορολογικές εισπράξεις δεν έφθασαν ούτε στο μισό του εκτιμώμενου προϋπολογισμού.

Σε αυτούς τους αιματηρούς αγώνες, το αναρχικό κίνημα έχασε πολλούς αγωνιστές. Αλλά υπήρξαν και άλλες απώλειες, απώλειες που προέκυψαν από συνεργασίες με πολιτικούς, και κυρίως με τους κομμουνιστές. Η τακτική του «ενωμένου μετώπου» είναι στην πραγματικότητα μια κομμουνιστική ιδέα, κυρίως ένας ελιγμός για να ενσωματώσει «αδελφές» οργανώσεις. Κάποιοι άφησαν τις συνθήκες να εξελιχθούν όσο καλύτερα μπορούσαν, και έτσι μια «ρεβιζιονιστική» τάση αναπτύχθηκε μέσα στο κίνημα. Εκείνοι που είχαν μια στενή, συνεχή συνεργασία με τα αντιφασιστικά πολιτικά κόμματα, ζήτησαν

για να δικαιολογήσουν τους εαυτούς τους αναθεώρηση των θεμελιωδών αναρχικών ιδεών. Άλλοι, ελπίζοντας στη δημιουργία ενός κινήματος που θα είναι αποκλειστικά συνδικαλιστικό, έφτασαν στο σημείο να ισχυριστούν ότι το προλεταριάτο, μέσω των συνδικάτων του, είχε το δικαίωμα να οργανώνει και να κατευθύνει τη ζωή ολόκληρης της κοινωνίας - παρότι στη βουλγαρία το προλεταριάτο αποτελούσε μόνο το 10% του πληθυσμού. Ωστόσο, αυτή η περίοδος σύγχυσης έδωσε στην ομοσπονδία μια εμπειρία από την οποία έμαθε να απορρίπτει κάθε συνεργασία με πολιτικά κόμματα, εκτός από το επίπεδο της επαναστατικής δράσης.

Το 1931 διεξήχθησαν εκλογές. Παρά τις προφυλάξεις που πάρθηκαν και το ότι ήταν ευνοϊκές για τους φασίστες και τους υπερμαχούς τους, αυτοί ηττήθηκαν. Η βουλγαρία είχε τώρα ένα είδος δημοκρατικής κυβέρνησης, αλλά η παντοδυναμία του στρατού και της αστυνομίας δε διαταράχθηκε. Η ελευθερία του λόγου και το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι περιορίστηκε τόσο πολύ που το καθεστώς αυτό δύσκολα διακρινόταν από τη δικτατορία. Παρ' όλα αυτά, όντως αποτελούσε μια μικρή βελτίωση μετά τα εννέα αυτά χρόνια μιας ξεκάθαρα φασιστικής κυριαρχίας. Οι αντιφασιστικές ομάδες άρχισαν να δραστηριοποιούνται και πάλι. Σε επίπεδο μελών, οι δύο ισχυρότερες ομάδες ήταν η αγροτική ένωση και το κομμουνιστικό κόμμα, ακολουθούμενες στενά από την αναρχική ομοσπονδία.

Αναρχικά περιοδικά και εκδόσεις, αν και υφίσταντο μεγάλη λογοκρισία και συχνά κατάσχονταν, εμφανίστηκαν ξανά: δημοσιεύσεις, θεωρητικά περιοδικά, μπροσούρες, βιβλία. Το κίνημα ανασυστήθηκε γρήγορα αλλά ακόμα έπρεπε να παραμείνει στην αφάνεια με απόλυ-

τη μυστικότητα. Απαγορεύτηκαν οι οργανώσεις αναρχικών, καθώς και οι αγροτικές και οι πολιτιστικές οργανώσεις. Με επιδέξια τεχνάσματα όμως το κίνημα μπόρεσε να σημειώσει σημαντική πρόοδο: η αναρχική οργάνωση αγροτών, η ένωση Vlassonden, απαριθμούσε 130 ομάδες · και υπήρχαν και 40 συνδικαλιστικές ομάδες.

Στον πολιτιστικό τομέα κατά την περίοδο του φασισμού οι αναρχικοί είχαν δημιουργήσει το κίνημα της «εγκρατούς νεολαίας» που ανέπτυξε μια εκτεταμένη δραστηριότητα με αυτό το σεμνό όνομα. Είχαν ομάδες σε πόλεις και χωριά και σε όλα τα μεγάλα σχολεία. Οι οπαδοί της ομοσπονδίας είχαν επίσης οργανώσει μια ένωση με αναρχικούς και φιλο-αναρχικούς συγγραφείς, ζωγράφους, γλύπτες, θεατρικούς καλλιτέχνες, γιατρούς, μηχανικούς, επιστήμονες και διανοούμενους.

Αυτή η δραστηριότητα διευρύνθηκε και εντατικοποιήθηκε μετά το ορεινό συνέδριο του Σεπτεμβρίου του 1933, που επιβεβαίωσε την αναρχο-κομμουνιστική βάση της ομοσπονδίας⁶. Αλλά τον Μάιο του 1934, η στρατιωτική συμμαχία έκανε ένα νέο πραξικόπημα. Ελπίζοντας να καταπνίξει την αγάπη για την ελευθερία μια για πάντα, η δεξιά αστική τάξη στράφηκε στην εταιρική μέθοδο του φασισμού. Οι στρατιωτικοί, που ρυθμίζουν κάθε φάση της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής, καθιέρωσαν τη «νέα τάξη». Αυτή η «νέα τάξη» ήταν στην ουσία πολύ παλιά, και δε κατάφερε να εξαπατήσει

⁶ (σ.τ.μ.) Σχηματίστηκαν ορισμένοι συνδικαλιστικοί πυρήνες: αν και υπόγειοι, οδήγησαν τους εργάτες προς μεθόδους άμεσης δράσης και τους ενθάρρυναν να εξεγερθούν ενάντια στην εκμετάλλευση και την καταπίεση. Το παράνομο όργανο της ομοσπονδίας υποστήριξε αυτήν τη δραστηριότητα.

τον βουλγαρικό λαό. Το ολοκληρωτικό κράτος προσπάθησε να φέρει όλους τους κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτιστικούς οργανισμούς υπό τον άμεσο έλεγχό του. Όταν όμως ο ενεργός αγώνας δεν είναι πλέον δυνατός, η παθητική αντίσταση βρίσκει πολλαπλή έκφραση. Αν κάποιος δεν μπορούσε πλέον να εκδώσει μια εφημερίδα σύμφωνα με τις προτιμήσεις του, δε σημαίνει ότι θα έπρεπε να διαβάσει τις εφημερίδες του εταιρικού ψεύδους και του σκοταδισμού. Εάν κάποιος δεν μπορούσε να φτιάξει μια ένωση σύμφωνα με τις ιδέες και τους σκοπούς του, δε σημαίνει ότι θα έπρεπε να ανήκει σε έναν οργανισμό του οποίου ο στόχος ήταν άμεσα αντίθετος από τους δικούς του. Φυσικά, τα χρέη συλλέγονταν από φοροεισπράκτορες όπως οι φόροι. Ακόμα, αν κάποιος δεν μπορούσε να αποφεύγει πάντα τη συμμετοχή του σε συναντήσεις, απαλλασσόταν κι από τη συμμετοχή του στη συζήτηση. Και ως προς τη δουλειά, κανείς δεν έπρεπε να πιέζεται. Φυσικά, όλα αυτά δεν έλυαν το πρόβλημα, δεν αρκούσαν για να μπει τέλος σε ένα καταπιεστικό καθεστώς. Έρχεται όμως μια στιγμή που η αγανάκτηση δεν μπορεί πλέον να περιοριστεί, και τότε εξέγερση, πρώτα ατομικά και μετά συλλογικά. Και τότε, επίσης, έρχονται και σφαίρες, φυλακή, στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Κατά τη διάρκεια του τελευταίου πολέμου, κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής, η παθητική αντίσταση αυξήθηκε τρομακτικά και σε κάποιο σημείο η ένοπλη αντίσταση έμοιαζε πολύ με την εξέγερση του 1923. Όταν εμφανίστηκαν νέες ομάδες αντιστασιακών και οι κομμουνιστές προσπάθησαν να μονοπωλήσουν αυτή τη μορφή αγώνα, οι αναρχικοί εντάχθηκαν σε αυτό το κίνημα. Ενεργώντας ανεξάρτητα ή σε συνεργασία με τους κομμουνιστές, ήρθαν αμέσως

μετά τους κομμουνιστές σε αριθμό θυμάτων. Και συμμετείχαν στο απελευθερωτικό κίνημα της 9ης Σεπτεμβρίου 1944.

Η κατεχόμενη μέχρι τότε βουλγαρία, πολέμησε τη γκεστάπο και τον γερμανικό ναζισμό. Ήταν ένα οπλοστάσιο. Τα πιο αυστηρά μέτρα χρησιμοποιήθηκαν για να καταστρέψουν κάθε απόπειρα διαμαρτυρίας, αλλά ο βουλγαρικός λαός απέδειξε την εξαιρετική ηθική του δύναμη, όταν χιλιάδες αγροτών και εργατών πυροβολήθηκαν και τα σπίτια τους κήκκαν από τους φασίστες. Συχνά, για να εκδικηθούν μόνο έναν άνθρωπο που αντιστάθηκαν, οι φασίστες σκότωναν τη γυναίκα, τα παιδιά, τους γονείς, τους αδελφούς και τις αδελφές του. Σε αυτόν τον αγώνα, οι βούλγαροι συνδικαλιστές και αναρχικοί ήταν τόσο στην εμπροσθοφυλακή, όσο και σε ομάδες αντίστασης αλλά και σε ομάδες που έκαναν σαμποτάζ στα εργοστάσια.

Η «νέα εποχή»

Στη βουλγαρία ο φασισμός του Χίτλερ εκκαθαρίστηκε στις 9 Σεπτεμβρίου του 1944. Ο βουλγαρικός λαός πίστευε ότι βρισκόταν σε μια κατάσταση γεμάτη εξαιρετικές δυνατότητες. Επιτροπές εργοστασίων και εργαστηρίων αποτελούμενες από εργάτες δημιουργήθηκαν αυθόρμητα. Νέες τοπικές επιτροπές ανέλαβαν την ευθύνη διοίκησης τους. Στους δρόμους και τις δημόσιες πλατείες ο κόσμος έδειξε ανοιχτά την επαναστατική του βούληση. Το συνδικαλιστικό κίνημα αναδιοργανώθηκε. Η σοβιετική ρωσία όμως ήταν κοντά, κι ο ρωσικός στρατός κατέλαβε τη χώρα. Και όπως συνηθίζουν να κάνουν κάθε φορά που ο κόσμος ξεγεγύρεται, οι ηγέτες των πολιτικών κομμάτων

κατάφεραν να ανακτήσουν την εξουσία. Δεν συρρικνώθηκαν από τα σκληρά μέτρα εναντίον των επαναστατημένων. Αργά αλλά συστηματικά εκκαθάρισαν όλα τα κεκτημένα ενός λαού που ήλπιζε να πάει πέρα από μια απλή αλλαγή της πολιτικής εξουσίας.

Με την υποκίνηση των κομμουνιστών, αρκετές πολιτικές ομάδες συνεργάστηκαν για να σχηματίσουν το πατριωτικό μέτωπο⁷. Η ενοποίηση αυτή πήρε την εξουσία και έγιναν οι δικτάτορες της νέας βουλγαρίας. Ο χαρακτήρας των ομάδων πίσω από αυτό το μέτωπο ήταν ύποπτος και το παρελθόν τους συχνά ακροδεξιό. Μερικά από τα εξέχοντα μέλη τους είχαν διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο στο φασιστικό πραξικόπημα του 1934. Η κλίκα του Ζνενο με τους εφεδρικούς και τους εν αποστρατεία αξιωματικούς συμμετείχε στα πραξικοπήματα του 1923 και του 1934. Ένας από τους άντρες της, ο Kίμο Georgieff, ο νέος πρόεδρος του συμβουλίου είχε επίσης διατελέσει πρόεδρος του συμβουλίου μετά το πραξικόπημα του 1934 και είχε προσπαθήσει να εισαγάγει μια οργάνωση τύπου Μουσολίνι στη βουλγαρία. Στη συνέχεια, και για προσωπικούς λόγους, είχε συμπράξει με κάποιους άλλους στρατιωτικούς κατά του βασιλιά. Με δεξιούς τέτοιου τύπου οι κομμουνιστές συνεργάστηκαν και μοιράστηκαν την εξουσία. Δημιούργησαν μια μεταβατική συνθήκη ώστε να καθαρίσουν τον δρόμο για την αποκλειστική κατάληψη της εξουσίας από το κομμουνιστικό κόμμα - μια διαδικασία που έγινε ευκολότερη από την εγγύτητα της ρωσίας, την παρουσία ρωσικών στρατευμά-

⁷ Το πατριωτικό μέτωπο [Отечественият фронт (ΟΦ)] ιδρύθηκε το 1942 ως αντιστασιακό κίνημα. Αυτό ήταν αποτέλεσμα της πάγιας τακτικής της κομιντέρν κατά τη δεκαετία του '30, για τη δημιουργία αντιφασιστικών «λαϊκών μετώπων» σε αρκετές χώρες. Το ΚΚ βουλγαρίας κυριαρχούσε εντός του.

των στη βουλγαρία και από το καταπιεστικό καθεστώς που σταδιακά αλλά αμείλικτα επέβαλλαν σε ολόκληρη χώρα. Η πατριωτική προπαγάνδα ήταν η βιτρινα: πατριωτικό μέτωπο, «εθνική αναγέννηση».

Το πρόγραμμα του πατριωτικού μετώπου κάλυψε εσκεμμένα την πραγματικότητα: προσποιήθηκε ότι θα αποκαταστήσει τα δικαιώματα του λαού, την ελευθερία του τύπου, των συγκεντρώσεων, του συνεταιρίζεσθαι, κι ότι θα επαναφέρει την πολιτική, πολιτιστική και τη δικαστική νομιμότητα. Αλλά από την αρχή υπήρχαν ορισμένοι πολύ σημαντικοί περιορισμοί: μόνο τα κόμματα της εξουσία ή οι ομάδες που τα υποστήριζαν μπορούσαν να εκδίδουν εφημερίδες, περιοδικά και βιβλία, ή να οργανώσουν συναντήσεις, συνέδρια και συνελεύσεις ή να συνεχίσουν τη δημόσια δραση. Οι υπόλοιπες ομάδες έπρεπε μόνο να δουλεύουν και να παραμένουν ήσυχες. Και αν τολμούσαν να εκφράσουν με προφορικό ή με γραπτό λόγο τη γνώμη τους για τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές συνθήκες, ή τις μη συντηρητικές ιδέες τους για την κοινωνική αλλαγή, θα έπρεπε να είναι έτοιμες να σταλούν σε κάποιο στρατόπεδο συγκέντρωσης, όπως συνέβαινε στις μέρες της φασιστικής κυριαρχίας. Προφανώς αυτά τα μέτρα δεν στόχευαν στους φασίστες, μιας και ένα από τα κόμματα τους, η στρατιωτική κλίκα, βρισκόταν στην εξουσία. Από την άλλη οι αναρχικοί, αν και εκπροσωπούσαν σε τοπικές επιτροπές σε ορισμένα μέρη, δεν συμμετείχαν στο πατριωτικό μέτωπο.

Οι κομμουνιστές είχαν στόχο να καταστρέψουν όλες τις ελευθερίες και να πάρουν τον πλήρη έλεγχο. Αργότερα κέρδισαν τον έλεγχο της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας και τώρα εργάζονται στο να κάνουν

το πατριωτικό μέτωπο ένα ενιαίο κόμμα. Και τότε κανένα άλλο κόμμα δε θα γίνεται ανεκτό. Η βουλγαρία θα έχει καθεστώς ενός και μόνου κόμματος ανάλογο με την απόλυτη εξουσία των κομμουνιστών στη σοβιετική ένωση.

Ένα από τα κύρια μέτρα που έλαβε η κομμουνιστικά διοικούμενη κυβέρνηση ήταν ο απόλυτος έλεγχος του συνδικαλιστικού κινήματος. Στο καταστατικό των συνδικάτων δηλωνόταν φυσικά η δημοκρατική τους βάση. Αλλά οι κομμουνιστές μετέτρεψαν γρήγορα τα συνδικάτα σε όργανο κυβερνητικής πολιτικής. Με απειλή ή με βία τα μέλη τους υποχρεώθηκαν να παρευρίσκονται σε συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις και να ακούν τους ομιλιτές των κομμουνιστών. Αντί να υπερασπίζονται την εργατική τάξη, αυτοί οι πιστοί υπηρέτες του κόμματος επαναλαμβάνουν τα επίσημα συνθήματα του κόμματός τους. Με καθαρά φασιστικές μεθόδους, όλοι οι εργάτες κατατάχθηκαν σε ένα και μόνο σωματείο. Η συμμετοχή στο σωματείο είναι πλέον υποχρεωτική. Κάθε κριτική, ακόμη και η πιο μετριοπαθής, προς το κόμμα ή προς οποιοδήποτε από τα μέλη του ήταν πολύ επικίνδυνη. Θα οδηγούσε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Με βία έκαναν τους εργάτες να σιωπήσουν. Η οργανωμένη κατασκοπεία και η διάρρηυση πληροφοριών μεταξύ των εργατών και της φιλελεύθερης αστικής τάξης τελειοποίησαν αυτές τις μεθόδους.

Οποιαδήποτε αντίσταση σε αυτές τις πολιτικές, τόσο επικίνδυνες για την εργατική τάξη, θεωρούνταν «φασιστική συνωμοσία». Το σωματείο έπρεπε να αποδεχθεί χωρίς καμία επιφύλαξη κυβερνητικές πολιτικές που μειώνουν μισθούς, εισάγουν την αμοιβή ανα μονάδα παραγωγής (με το κομμάτι), προάγουν ένα πνεύμα

ανταγωνισμού μεταξύ των εργατών και επιδεινώνουν το κλιμακωτό σύστημα μισθών. Έτσι, τα σωματεία είχαν γίνει ένα υπάκουο εργαλείο στα χέρια του κράτους και της κυβέρνησης. Μιλάμε για κόκκινο φασισμό και τίποτε άλλο.

Οι αναρχικοί αποτέλεσαν στόχο διώξεων από αυτό το ολοκληρωτικό καθεστώς πολύ νωρίς, λίγο μετά την άφιξη των ρώσων. Αρχικά, η κυβέρνηση δεν μπορούσε να αρνηθεί και να μη δώσει μια υποψία ελευθερίας. Οι χώροι άνοιξαν ξανά και η εφημερίδα εργατική σκέψη επανακυκλοφόρησε. Αλλά όχι για πολύ. Οι χώροι έκλεισαν παντού, ένας στη Σόφια έμεινε ανοιχτός λίγο περισσότερο από τους υπόλοιπους. Η εφημερίδα μπόρεσε να δημοσιεύσει μόνο οκτώ τεύχη, και μετά την κατάσχεση του όγδοου τεύχους σταμάτησε να κυκλοφορεί και απαγορεύτηκε. Απαγορεύτηκε κάθε μορφή προπαγάνδας, προφορική ή γραπτή, όπως και κάθε οργανωμένη δράση που δεν ελέγχονταν από το καθεστώς. Κατά καιρούς βιβλία και μπροσούρες κατάσχονταν και καίγονταν. Όλο το κίνημα αναγκάστηκε να κινηθεί ξανά υπόγειο. Το σχέδιο ήταν οργανωμένο: στην αρχή, και για όσο οι μνήμες από τα κατορθώματα των αναρχικών ήταν ακόμα ζωντανές στις καρδιές του κόσμου, η κυβέρνηση και η αστυνομία ένωσαν την ανάγκη να βρουν προσχήματα για τα αυθαίρετα μέτρα τους. Μερικές φορές απελευθέρωσαν κρατούμενους. Αλλά δεν ήταν πολύ αξιόπιστοι. Για παράδειγμα, για να δείξει ένα «δημοκρατικό» προφίλ, η νέα κυβέρνηση του πατριωτικού μετώπου είχε διακηρύξει την ελευθερία του τύπου και την κατάργηση της λογοκρισίας. Όμως, δεδομένου ότι τα δημοσιογραφικά νέα έγιναν κρατικό μονοπώλιο, ο υπουργός πληροφοριών καθόρισε τις χρηματοδοτήσεις. Μόνο μετά από πολλές αιτήσεις,

η αναρχική ομοσπονδία κατάφερε να παρει έγκριση. Όμως πολύ σύντομα η χρηματοδότησή της διακόπηκε εξ αιτίας ενός άρθρου που ισχυριζόταν ότι το ισχυρότερο όπλο της εργατικής τάξης για την υπεράσπιση των συμφερόντων της είναι η απεργία.

Στη συνέχεια, οι κομμουνιστές πήραν μια σειρά από μέτρα κατά των αγωνιστών της ομοσπονδίας: όλο τα τοπικά γραφεία έκλεισαν και σε πολλές πόλεις και χωριά, όπως στο Πλόβντιφ και στο Πάβελ Μπάνια, συνελήφθησαν όλοι όσοι βρέθηκαν στα γραφεία της ομοσπονδίας. Όταν ζητήθηκαν εξηγήσεις για αυτά τα βάνουσα μέτρα, τόσο κραυγαλέα αντίθετα με όσα διακήρυττε το πατριωτικό μέτωπο την 9η Σεπτεμβρίου περί ελευθερίας του τύπου, των συνελεύσεων, της οργάνωσης και της σκέψης, η απάντηση που έδιναν κάθε φορά ήταν η ίδια: «Απευθυνθείτε στην κεντρική επιτροπή του κομμουνιστικού κόμματος» και παρά τις διαμαρτυρίες οι διώξεις συνεχίστηκαν, σύμφωνα με τις εντολές της κεντρικής επιτροπής του κόμματος.

Για να διαμορφώσει μια θέση απέναντι σε αυτήν τη νέα κατάσταση, η αναρχική ομοσπονδία συγκάλεσε ένα ειδικό συνέδριο. Την πρώτη ημέρα του συνεδρίου, στις 10 Μαρτίου 1945, με όλους τους εκπροσώπους παρόντες, οι οποίοι έφταναν τα 90 άτομα, η κομμουνιστική πολιτοφυλακή τους συνέλαβε όλους, τους έστειλε σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και τους έθεσε σε καταναγκαστική εργασία σε ένα κλίμα ηθικής και σωματικής σκλαβιάς, όπου υποβλήθηκαν σε βασανιστήρια και στερήθηκαν τα ρούχα τους. Εκείνοι που ήταν ακόμη ελεύθεροι έστειλαν αντιπροσωπείες σε υπουργούς και ηγέτες κυβερνητικών κομμάτων για να απαιτήσουν την

απελευθέρωση των κρατουμένων. Αλλά πάντα η ίδια απάντηση: «Απευθυνθείτε στην κεντρική επιτροπή του κομμουνιστικού κόμματος».

Στις 26 Αυγούστου, υπό την πίεση των πνωμένων πολιτειών και της αγγλίας, η κυβέρνηση αναγκάστηκε να επιτρέψει τις εκλογές και το αστυνομικό καθεστώς μετριάστηκε ελαφρώς. Οι κρατούμενοι αφέθηκαν ελεύθεροι, κάποιοι από αυτούς, αφού ξυλοκοπήθηκαν άσχημα. Για λίγες μέρες επετράπη η κυκλοφορία ελευθεριακού τύπου, και το μεγάλο ενδιαφέρον του κόσμου για το κίνημα φάνηκε από το γεγονός ότι η εργατική σκέψη μοιράστηκε αμέσως σε 30.000 αντίγραφα, σημαντικό μέγεθος για μια τόσο μικρή χώρα. Όμως αυτός ήταν ακριβώς ο λόγος για τους κομμουνιστές ώστε να το καταστείλουν αμέσως και να συνεχίσουν μια ακόμη πιο σκληρή καταστολή που σχεδιάστηκε για να εξαλείψει το κίνημα. Γιατί δικαίως φοβούνταν την ανάπτυξη και τον ανταγωνισμό ενός αληθινού λαϊκού κινήματος, του οποίου η δύναμη και οι ρίζες βρισκόταν στο πνεύμα της ελευθερίας και της αλήθειας.

Από τότε οι διώξεις μόνο αυξήθηκαν, συστηματικά και ανελέητα. Πλέον συλλήψεις, απειλές, ανθρωποκυνηγητό, βασανιστήρια γίνονταν αδιάκοπα και αυξάνονταν καθημερινά. Εδώ πρέπει να πούμε πως μεταξύ των αγωνιστών ήταν πολλοί που αφιέρωσαν τη ζωή τους στον αντιφασιστικό αγώνα, οι οποίοι καταδικάστηκαν σε θάνατο από το φασιστικό καθεστώς και πέρασαν μεγάλο μέρος της ζωής τους στη φυλακή (μερικές φορές παρέα με τους ηγέτες των κομμουνιστών που τώρα κυβερνούν η χώρα), που ήταν οι πρώτοι που οργάνωσαν τους παρτιζάνους, καθαροί ήρωες της αντίστασης και της

εξέγερσης της απελευθέρωσης του Σεπτεμβρίου 1944, και οι εθελοντές στην Ισπανία το 1936⁸. Σχεδόν όλοι αυτοί που συνελήφθησαν πέρασαν από φασιστικές φυλακές και στρατοπέδα συγκέντρωσης.

Μερικοί από αυτούς πέρασαν 23 χρόνια στην παρανομία λόγω του αγώνα τους κατά του φασισμού. Όμως η ιστορία επαναλαμβάνεται σε διαφορετικά ολοκληρωτικά καθεστώτα: είναι ακριβώς αυτοί οι πρωτοπόροι της απελευθέρωσης και της ανθρώπινης ελευθερίας που η αυτοαποκαλούμενη «δημοκρατική» και «λαϊκή» κυβέρνηση της Βουλγαρίας επέλεξε να στείλει σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, και να υποβάλει σε εξαντλητική εργασία, συστηματική πείνα και βασανιστήρια για να εξαλείψει από το βουλγαρικό λαό οποιαδήποτε σπίθα ανεξαρτησίας, και κάθε αισθήμα ανθρώπινης αξιοπρέπειας

Τα περιστατικά είναι όλο και περισσότερα και ο κατάλογος των αντιφασιστών κρατουμένων είναι ατελείωτος. Αν και η θανατική ποινή εξακολουθεί να επιβάλλεται σπάνια, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης χρησιμοποιούνταν για την εξαφάνιση των αντιπάλων. Το ολοκληρωτικό καθεστώς επεμβαίνει παντού, ενάντια σε όλους εκείνους που εναντιώνονται στις εντολές του. Απαγορεύεται κάθε συνδικαλιστική δραστηριότητα. Μόνο μία ένωση επιτρέπεται, η γενική επαγγελματική ένωση εργατών, που είναι και η επίσημη ομοσπονδία. Όσοι

⁸ Για τη μνήμη και την ιστορία, αξίζει να πούμε, πως περισσότεροι από 500 βούλγαροι (κομμουνιστές, αναρχικοί, αγροτιστές κ.ά.) συμμετείχαν εθελοντικά στην ισπανική επανάσταση προς υποστήριξη της επανάστασης και ενάντια στην άνοδο του φασισμού. Βλ. σχετικά: «Απαγορεύεται η συνάθροιση»: μια ιστορία φόρου τιμής στην ισπανική επανάσταση” του Yavor Tarinski στο aftoleksi.gr.

εμπλέκονται στην παραμικρή αντισυμβατική δραστηριότητα, ακόμη και εντός της ένωσης, διώχνονται και μπαίνουν σε μαύρη λίστα ή, ειδικά αν είναι αναρχικοί και συνδικαλιστές, στέλνονται σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Η απογοήτευση για το κομμουνιστικό κόμμα είναι μεγάλη, αλλά ο συσχετισμός δυνάμεων είναι τέτοιος που τον ξεπερνά: πώς μπορεί η μικρή βουλγαρία να αντισταθεί στον κοντινό της γίγαντα και σε έναν τελειοποιημένο αστυνομικό μηχανισμό; Οι κομμουνιστές αισθάνονται ασφαλείς. Πολλές οργανώσεις διώκονται, ιδίως οι αγροτικές, οι σοσιαλιστικές και αναρχικές οργανώσεις: η αγροτική ένωση, η ένωση αγροτών φοιτητών και η ένωση αγροτικής νεολαίας. Επίσης η ένωση σοσιαλιστών φοιτητών Jean-Jaures και η ένωση σοσιαλιστικής νεολαίας, η ομοσπονδία αναρχικών φοιτητών και η ομοσπονδία νεολαίας αναρχικών, καθώς και η εθνική αναρχο-συνδικαλιστική συνμοσπονδία εργασίας.

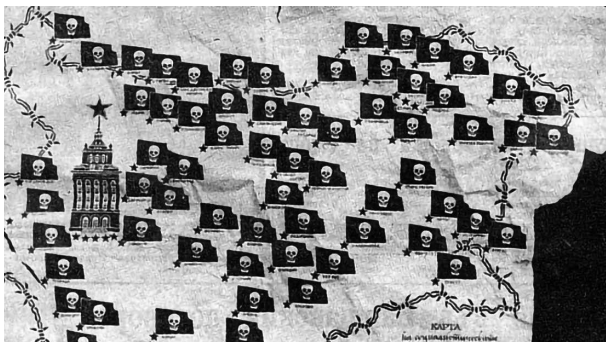
Η κακόμοιρη βουλγαρία, της οποίας το κλίμα, η γεμάτη λόφους γεωγραφία, ο γεωργικός χαρακτήρας, τα λαϊκά όνειρα για ελευθερία και το πολύ ζωντανό αίσθημα αλληλεγγύης μοιάζουν τόσο πολύ με της ισπανίας, εξακολουθεί να βιώνει τις ίδιες αντιξοότητες, τις ίδιες ελπίδες, τις ίδιες σκληρές απογοητεύσεις: φασισμός μετά το 1923, μια σύντομη περίοδος ηρεμίας το 1931, και μετά για ακόμη μια φορά, όλο και πιο αδιάλλακτα, ολοκληρωτικά καθεστώτα που υποστηρίζονται από στρατιωτική κατοχή, πρώτα από τον γερμανικό στρατό, στη συνέχεια από τον κόκκινο στρατό, με όλο τον αστυνομικό μηχανισμό και την καταστολή που αυτή συνεπάγεται. Τώρα γινόμαστε μάρτυρες εκτεταμένης τρομοκρατίας, όπως μαρτυρούν τα νέα που διαρρέουν σπάνια από την κόκκινη κόλαση, κι όπως επιβεβαιώνουν και άλλα παραδείγματα καθώς και άφθονες μαρτυρίες από άλλες

πηγές. Ένας ολόκληρος λαός συνθλίβεται, τα λεπτά και ανθρώπινα χαρακτηριστικά του συνθλίβονται. Η συνείδηση του κόσμου πρέπει να ξυπνήσει - όπως θα έπρεπε να είχε ξυπνήσει όταν ο φασισμός εξαπλώθηκε στην κεντρική ευρώπη, όταν εξαπλώθηκε στην ισπανία. Με κανέναν άλλο τρόπο δεν θα μπορούσε τότε, ή μπορεί τώρα, να σώσει τον κόσμο από αυτά τα τρομερά δεινά. Είναι επίσης η μόνη δυνατή θέση για όσους δεν διέπονται από τα ωφελιμιστικά ιδεώδη ή από το φόβο, και πρέπει να λειτουργούν μόνο κάτω από το πνεύμα της δικαιοσύνης και της αλήθειας.

Μάρτιος, 1948

*Παράνομοι αναρχικοί, 1940,
με το ελαφρύ πουλόβερ, Kiril Kanchev Arnaudov - Gabaro*

ΚΑΡΤΑ: βουλγαρική αναρχική εφημερίδα

Η ομάδα του αναρχικού Nikola Dechev

Четата на Герджикова (Одринско).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Κομμουνιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης στη βουλγαρία

Αναγκαστική εργασία, ασιτία και βασανιστήρια για τους αντιπάλους του κόκκινου φασισμού.

Παρά την άγρια κομμουνιστική καταστολή στη βουλγαρία – για την οποία μιλήσαμε στο τελευταίο μας τεύχος – η φωνή των αναρχικών συντρόφων μας εκεί δεν σώπασε. Η έκθεση της γραμματείας της βουλγαρικής αναρχο-κομμουνιστικής ομοσπονδίας, την οποία παραθέτουμε παρακάτω, πέρασε λαθραία το σιδηρούν παραπέτασμα και μας εστάλη από τη γραμματεία της διεθνούς ένωσης εργαζομένων για τη δυτική ευρώπη.

«Ούτε όλα τα γράμματα του αλφαβήτου δεν θα ήταν αρκετά για να περιγράψουν τον αληθινό χαρακτήρα των στρατοπέδων συγκέντρωσης στη χώρα μας, που σκοπό είχαν να εξοντώσουν τον άνθρωπο και την ελευθερία του. Δίπλα στους συντρόφους μας σε αυτά τα στρατόπεδα βρίσκονται χιλιάδες άλλοι βούλγαροι».

θα παραθέσουμε μερικά γεγονότα και παραδείγματα που θα βοηθήσουν να καταλάβετε τι πραγματικά συνέβαινε.

«Τα στρατόπεδα αποτελούνται από στρατώνες φτιαγμένους με ξύλο ή κωμάτινα τούβλα χωρισμένα σε δύο πτέρυγες. Τα κρεβάτια – τοποθετημένα το ένα πάνω από το άλλο – είχαν μήκος δύο μέτρα και 40 εκατοστά πλάτος. Στο κρεβάτι ο κρατούμενος έπρεπε ταυτόχρονα να κάθεται ο ίδιος και να κρατάει και τις αποσκευές του. Από την πρώτη νύχτα λοιπόν και έπειτα ήταν σε θέση να κατανοήσει πλήρως ποιά ήταν η φύση των στρατοπέδων.

Το ζήτημα της υγιεινής δε χρειάζεται να το θίξουμε καν, μιας και ακόμα και το νερό ήταν ανεπαρκές. Στα περισσότερα στρατόπεδα το νερό έπρεπε να μεταφέρεται από μακριά και δεν υπάρχει αρκετό για να πιουν όλοι. Το να μπορέσει κάποιος να πλύνει τα ρούχα του αποτελούσε μεγάλη υπόθεση – πράγμα που δεν ήταν εφικτό για όλους. Μόνο οι δυνατότεροι μπορούσαν να πλένουν τα σεντόνια τους μία φορά το μήνα ή μία φορά στους δύο μήνες. Για να παρασχεθεί ιατρική βοήθεια έπρεπε να βγει σχετική διαταγή. Απαγορευόταν στους γιατρούς να συνταγογραφούν ανάπαυση σε περισσότερες περιπτώσεις από το συμφωνημένο ποσοστό. Για παράδειγμα, στο στρατόπεδο Κουτσιάν¹, το ποσοστό αυτό ήταν 1%.

¹ Το Κουτσιάν ήταν ένα πρώην ανθρακωρυχείο στο Πέρνικ της βουλγαρίας. Τον Οκτώβριο του 1945, το κομμουνιστικό καθεστώς δημιούργησε ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης εκεί, με τους κρατούμενους να αναγκάζονται να εργαστούν στο ορυχείο. Το στρατόπεδο επεκτάθηκε το 1948 και παρέμεινε ένα από τα κυριότερα στη χώρα μέχρι το 1950, όταν, μαζί με άλλα, έκλεισε και οι φυλακισμένοι μεταφέρθηκαν στο «Μπελένε», το μεγαλύτερο και πιο περιβόητο στρατόπεδο συγκέντρωσης για πολιτικούς αντιφρονούντες του καθεστώτος στη βουλγαρία.

Η ποιότητα του φαγητού είναι πέρα από κάθε περιγραφή. Για παράδειγμα, στο στρατόπεδο Κουτσιάν , κοντά στην πόλη Pernik, όπου η δουλειά της εξόρυξης είναι πολύ σκληρή και επίπονη, η μερίδα είναι 600 γρ. ψωμί την ημέρα και μια σούπα που ονομάζεται "τσορμπα", που δε παρέχει τις απαραίτητες θερμίδες. Για πολλούς μήνες στο στρατόπεδο δεν μαγειρεύεται τίποτα άλλο εκτός από λάχανο – της χειρότερης ποιότητας στη βουλγαρία-, μας λέει ένας μάρτυρας από το στρατόπεδο. «Το μεγαλύτερο μέρος της μερίδας λιπαρών και ζάχαρης το κρατούν οι φύλακες του στρατοπέδου», λέει ένας μάγειρας, που αποφυλακίστηκε πρόσφατα από αυτό το στρατόπεδο. Φαγητό για σχεδόν 1.000 άνδρες μαγειρεύεται σε μεγάλες κατσαρόλες που προορίζονται για 200 – 250. Το ίδιο συμβαίνει και στο στρατόπεδο Bogdanovdol. Σε χύτρες για 70 – 80 άνδρες μαγειρεύεται φαγητό για 150 – 200. Οι κρατούμενοι εργάζονται 15 ώρες την ημέρα φτιάχνοντας τούβλα. Η κατάσταση για αυτούς στα στρατόπεδα είναι ιδιαίτερα άσχημη, καθώς από την 1η Ιανουαρίου έχουν απαγορευτεί οι αποστολές με τρόφιμα και ρούχα.

Οι κακές συνθήκες των καταλυμάτων και του φαγητού δεν είναι οι μόνες αιτίες της δυσφορίας που υποφέρουν οι κρατούμενοι. Ο όγκος της δουλειάς που απαιτείται από τον καθένα είναι σκληρός και, επιπλέον, συνοδεύεται από ένα απάνθρωπο σύστημα τιμωριών. Σε αυτό το θέμα τα δύο στρατόπεδα που αναφέρθηκαν είναι τα χειρότερα. Το στρατόπεδο Κουτσιάν είναι γνωστό ως "τα χάρδια του θανάτου" και το Μπογκντάνοφ Ντολ (Bogdanovdol) ως "το στρατόπεδο των σκιών".

Η μεταχείριση που επιβλήθηκε στους αναρχικούς είναι ιδιαίτερα κακή. Συχνά αναγκάζονται να δουλέψουν 36 ώρες χωρίς διακοπή. 12 με 16 ώρες δουλειά είναι η κανονικότητα. Οι άνδρες συχνά καταρρέουν από την πείνα και την κούραση και υπήρξαν ορισμένοι θάνατοι παρά την πρακτική της απελευθέρωσης των ετοιμοθάνατων κρατουμένων, έτσι ώστε ο θάνατός τους να γίνεται στα σπίτια τους και όχι στο στρατόπεδο.

Οι τιμωρίες είναι τόσο τρομερές, που ξεπερνούν τη φαντασία. Πέρα από ξυλοδαρμούς, επιπλέον εργασία και φυλάκιση πολλών μηνών επιβάλλεται η περιβόητη ποινή του «να μετράς τα αστέρια». Οι κρατούμενοι αναγκάζονται να παραμένουν ακίνητοι μπροστά στους φρουρούς σε ανοιχτό χώρο κατά τη διάρκεια της νύκτας με βροχή, παγετό ή χιόνι. Αυτή η τιμωρία διαρκεί μία, δύο, τρεις, τέσσερις, πέντε ή δέκα συνεχόμενες νύχτες και όσοι υφίστανται αυτήν την τιμωρία πρέπει να εργάζονται κατά τη διάρκεια της ημέρας. Τέτοιες ποινές εφαρμόζονται με την παραμικρή πρόφαση.

Για παράδειγμα, ένας από τους συντρόφους μας διατάχθηκε να "μετρήσει τα αστέρια" επειδή πήρε κάποιον ανάπηρο από τη δουλειά και τον έβαλε στο κρεβάτι. Ένας άλλος ηλικιωμένος σύντροφος τιμωρήθηκε με αυτό τον τρόπο για τρεις νύχτες γιατί δεν σηκώθηκε όταν ένας από τους αξιωματικούς του στρατοπέδου πέρασε μέσα από το χολ ενώ έτρωγε το μεσημέρι.

Συχνά επιβάλλονται "συλλογικές ποινές". Για λάθος ενός κρατούμενου, μια ομάδα, ένας στρατώνας ή ολόκληρο το στρατόπεδο μπορεί να τιμωρηθεί. Αυτές οι συλλογικές ποινές χρησιμοποιού-

νται συχνά εναντίον των αναρχικών. Υπάρχουν και άλλες ειδικές τιμωρίες. Για παράδειγμα, με άνωθεν εντολή, κατέστρεψαν την αναρχική συλλογικότητα και όλα τα μέσα επιβίωσης που είχαν κατασχεθήκαν. Μόνο τον Σεπτέμβριο τους κατέσχεσαν περισσότερα από 100 κιλά.

Όσα έχουμε ήδη πει για τα βουλγαρικά στρατόπεδα εξόντωσης, θα ήταν ελλιπή χωρίς κάποιες συμπληρωματικές λεπτομέρειες. Για παράδειγμα, πριν από λίγους μήνες, δύο παιδιά 14 ετών πέρασαν σχεδόν δύο μήνες στο στρατόπεδο Κουτσιάν . Στο Μπογκντάνοφ Ντολ και στο Κουτσιάν δέκα παιδιά τουρκικής καταγωγής ηλικίας 15 – 17 ετών κρατούνται ακόμη και σήμερα. Μαζί με αυτά τα παιδιά βρίσκονται και ηλικιωμένοι 60 – 70 ετών.

Όπως συμβαίνει στην Ισπανία του Φρανκο και στη μοναρχοφασιστική Ελλάδα βασιλεύει σήμερα σε ολόκληρη τη Βουλγαρία ένα καθεστώς τρόμου και αφόρητης βίας. Η κράτηση των συντρόφων μας συνεχίζεται, και αυτό συμβαίνει τώρα χωρίς καν να απαγγελθεί κάποια κατηγορία: «Όποιος δεν είναι μαζί μας είναι εχθρός του λαού», δήλωσε πρόσφατα ένας βούλγαρος υπουργός, «και πρέπει να πολεμήσουμε εναντίον του ανελέητα».

Αρκεί πλέον να είσαι αναρχικός, ή απλά ένας τίμιος άνθρωπος, που αρνείσαι να πεις το μαύρο άσπρο ή να δεχτείς τα νέα αφεντικά, ώστε να χαρακτηριστείς "εχθρός του λαού", "σαμποτέρ" ή ταραχοποιός, για να σε πάρουν από το σπίτι σου και να χωριστείς από την οικογένειά σου.

Όλοι οι ελεύθερα σκεπτόμενοι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο πρέπει να υψώσουν τη φωνή τους και να διαμαρτυρηθούν για αυτά τα εγκλήματα. Τους ζητάμε να διαδώσουν αυτά που συμβαίνουν για να ξεσηκωθούν μαζί μας ενάντια στις σφαγές των μπολσεβίκων.

Να τελειώνουμε με τον κατ'επίφαση (μεταμφιεσμένο) ψεύτικο κομμουνισμό και τους ψεύτικους κομμουνιστές!».

βουλγαρία, Γενάρης 1948

*Στάλθηκε από την Υπογραμμάτεια της I.W.A. για τη δ. ευρώπη,
Προσωρινός Γραμματέας, Bernardo Pou.*

Μερικός κατάλογος αναρχικών και αναρχοσυνδικαλιστών σε στρατόπεδα συγκέντρωσης μπολσεβίκων στη βουλγαρία

ALEXANDER DIMITROFF ALEXIEFF - Φοιτητής μηχανολογίας, 28 ετών, από το Isvor-Radomirsko. Δικάστηκε από τους φασίστες, πέρασε ενάμιση χρόνο πριν από την 9η Σεπτεμβρίου του 1945 στα εργοστάσια μαύρης εργασίας της φασιστικής βουλγαρίας. Η ιστορία επαναλαμβάνεται και σήμερα υπό το καθεστώς των μπολσεβίκων. Το 1945 αυτός ο σύντροφος πέρασε σχεδόν έξι μήνες στο στρατόπεδο Dournitz και τώρα είναι πάλι φυλακισμένος τους τελευταίους εννέα μήνες στο στρατόπεδο του Πέρνικ επειδή ήταν μέλος μιας αναρχικής φοιτητικής οργάνωσης και επειδή συμμετείχε τον Μάρτιο του 1947 σε ένα κίνημα που οργάνωσαν αναρχικοί φοιτητές ενάντια σε ένα διάταγμα που εκδόθηκε κατά των φοιτητών.

ATANASS DIMITROFF MECHCAROFF - Ετών 28, από το Potravo Sveti-Vrachco. Δάσκαλος και αναρχικός αγωνιστής χαμηλών τόνων. Είχε τη

συμπάθεια των μαθητών του. Κρίνοντάς τον ως «επικίνδυνο», οι μπολσεβίκικες αρχές τον έκλεισαν πριν από ενάμιση χρόνο στο στρατόπεδο Bogdanovdol.

ANDON DOMOUSCHIEFF - Τορναδόρος. Προφυλακίστηκε πριν από ένα μήνα στο στρατόπεδο Κουτσιάν επειδή έκανε προπαγάνδα στο Jambol, την πόλη που γεννήθηκε, για μια ελεύθερη συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων. VASSIL TODOROFF JARDANOFF - Ετών 44. Τυπογράφος και αναρχικός αγωνιστής. Υπήρξε πολλά χρόνια στην παρανομία και την εξορία κατά τη διάρκεια του φασιστικού καθεστώτος. Παραπέμφθηκε δύο φορές σε δίκη ενώπιον των φασιστών. Έφυγε από τη φυλακή στις 9 Σεπτεμβρίου 1945. Βρίσκεται στο στρατόπεδο Κουτσιάν -Ρερνί τους τελευταίους 9 μήνες, επειδή υποστήριξε τον αναρχοσυνδικαλισμό των εργατών της Σόφιας.

VENCESLAV IVANOFF BRANDOFF - Φοιτητής γεωπονίας, 25 ετών, από τη Visoca- Maguila-Dournichco. Φυλακίστηκε τους τελευταίους επτά μήνες στο Κουτσιάν επειδή μαζί με κάποιους άλλους συντρόφους μοίρασε φυλλάδια για την επέτειο του μεγάλου ποιητή και αναρχικού, Χρίστο Μπότεφ.

VASSIL IANCOFF IVANOFF - Φούρναρης, διοργανωτής του συνεταιρισμού παραγωγής ψωμιού στην πόλη Jambol (26.000 κάτοικοι) μετά την 9η Σεπτεμβρίου του 1945. Για πολλά χρόνια υπήρξε αγωνιστής για την ελευθερία και την κοινωνική δικαιοσύνη. Κρατήθηκε πολλές φορές από τους φασίστες και τους μπολσεβίκους. Φυλακίστηκε στο στρατόπεδο Κουτσιάν τον περασμένο μήνα, επειδή επέκρινε ορισμένους μπολσεβίκους αρτοποιούς και επειδή είναι αναρχικός.

GUEORGUIE DIMITROFF KURTOFF (KARAMICAYLOFF) - δημοσιογράφος, πρώην εκδότης του «Rabotnicheska Missal». Έχει περάσει πολλά χρόνια στις φασιστικές φυλακές. Είναι κρατούμενος (για 2η φορά) στο Κουτσιάν τους τελευταίους έξι μήνες, επειδή έγραψε άρθρα για τον ξένο αναρχικό τύπο.

DONCHO CRISTOFF KARAIVANOFF - Ετών 26. Φοιτητής Ιατρικής. Βασανίστηκε βάνουσα και καταδικάστηκε σε θάνατο από τους φασίστες. Γενναίος αγωνιστής της ελευθεριακής νεολαίας. Βρέθηκε στο Κουτσιάν και το Τοδορονο (επαρχία της Silistra) τους τελευταίους 9 μήνες, επειδή συμμετείχε σε φοιτητικά κινήματα ενάντια στο διάταγμα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, το οποίο αποτελεί πλέον νόμο.

DONCHO MANDOFF – Ετών 26. Του απαγορεύτηκε να πηγαίνει σχολείο σε πολλές περιπτώσεις από τους φασίστες. Κρατείται σε στρατόπεδα μπολσεβίκων για 2η φορά. Ήταν στο Κουτσιάν τον περασμένο μήνα, απλώς για τη διάδοση αναρχικών ιδεών.

DOLCHO VASILEFF - Ετών 42, από το Haskovo. Δημοσιογράφος και κριτικός. Χορτοφάγος εδώ και 20 χρόνια. Οι φασίστες σκότωσαν τον αδελφό του και οι μπολσεβίκοι αποφάσισαν να σκοτώσουν τον ίδιο. Τον έκλεισαν στο Κουτσιάν τον περασμένο μήνα επειδή μίλησε για την αναρχία σε μια δημόσια συνεδρίαση.

GELLASKO MILANOFF RUSSEFF - Φοιτητής Ιατρικής. Συνελήφθη και βασανίστηκε πολλές φορές από τους φασίστες. Κρατείται στο «στρατόπεδο θανάτου» Κουτσιάν για τους τελευταίους 9 μήνες, αποκλειστικά για τη συμμετοχή σε ένα φοιτητικό κίνημα τον Μάρτιο του 1947.

ILIA DIMITROFF MEHCAROFF – Ετών 21. Νεαρός αναρχικός - έλαβε μέρος στον αντιφασιστικό αγώνα ως αντάρτης. Όπως και ο αδερφός του, έχει περάσει τα δύο τελευταία χρόνια στο «στρατόπεδο των σκιών» το Μπογκνάνοφ Ντολ. Κατηγορήθηκε ότι σκότωσε έναν μπολσεβίκο. Αν και οι μπολσεβίκοι δικαστές τον αθώωσαν, κρατείται τα τελευταία δύο χρόνια.

COSTADIN DIMITROFF COCHINOFF – Ετών 27, από το Jambol. Φοιτητής Αρχιτεκτονικής. Πέρασε δύομισι χρόνια σε φασιστικές φυλακές για τη συμμετοχή του σε μια στρατιωτική συνωμοσία κατά του φασισμού το 1942. Βρίσκεται στο Κουτσιάν τους τελευταίους εννέα μήνες επειδή τόλμησε να

διαμαρτυρηθεί μέσω τηλεγραφήματος σε μέλη της κυβέρνησης την εποχή που κρατούνταν αναρχικοί φοιτητές.

KOSTA ATANASOFF - Ετών 46. Καπνεργάτης στη Φιλιππούπολη. Κόλλησε φυματίωση μετά από διώξεις και εξορίες υπό το φασιστικό καθεστώς. Κέρδισε τη συμπάθεια των εργατών στο μονοπώλιο καπνού με τη συμπεριφορά και τις ομιλίες του για την αναρχία. Γι' αυτό έχει φυλακιστεί 6 μήνες στο Κουτσιάν .

COSTADIN ILIEFF ZAJARINOFF - 28 ετών, από το Radomir. Φοιτητής Ηλεκτρολόγος Μηχανικός. Έχει περάσει πάνω από ένα χρόνο στη «μαύρη» εργασία του φασιστικού καθεστώτος. Βρίσκεται ξανά σε στρατόπεδα τους τελευταίους 7 μήνες. Οι μπολσεβίκοι τον έστειλαν στο Κουτσιάν , επειδή μίoirασε φυλλάδια για την επέτειο του Μπότσεφ.

KOLIO STOYANOFF KARDJALIYSKI - 25 ετών, από το χωριό Milhaltzi-Karlonsko, φοιτητής στο Χημικό. Φυλακίστηκε κι αυτός για 7 μήνες, επειδή προσπάθησε να πετάξει φυλλάδια στον τάφο του δασκάλου του, του αναρχικού επαναστάτη και ποιητή, Χρίστο Μπότσεφ.

MANOL VASSEFF NICOLOFF - 49 ετών, από το Χάσκοβο. Εργάτης στο μονοπώλιο καπνού. Φλογερός ρήτορας και προπαγανδιστής του αναρχισμού. Πέρασε 23 χρόνια στην παρανομία, κυνηγήθηκε και δικάστηκε από τους φασίστες. Η δίκη του βοήθησε μόνο στο να κάνει τον αγώνα του πιο ηρωικό και τις ομιλίες του πιο φλογερές. Οι φασίστες τον έχουν φυλακίσει για τρίτη φορά, πριν από ένα μήνα στο Κουτσιάν .

MICAIL STOYANOFF MINDOFF – Ετών 29, από τη Nova Zagora. Εργάτης σε τυπογραφείο. Φυλακίστηκε πριν από εννέα μήνες, για δεύτερη φορά, για δημοσίευση κειμένων και άλλων φυλλαδίων της αναρχο-κομμουνιστικής ομοσπονδίας.

NICOLINA EFTIMOVA GUEIRGUIEVA - 23 ετών, από το Χάσκοβο. Εργάτρια σε τυπογραφείο. Φυλακίστηκε πριν από 3 μήνες στο Najarevo-Tutracansko,

αφού υπέστη φρικτά βασανιστήρια από τους μπολσεβίκους. Το έγκλημά της ήταν ότι βοηθούσε τους φυλακισμένους συντρόφους της και εργαζόταν για τον αναρχισμό.

SLAVEYKO IVANOFF STOYANOFF - Φοιτητής Χημείας. Ανάρτης μαχητής πριν από την 9η Σεπτεμβρίου 1945. Τους τελευταίους 9 μήνες είναι στο Κουτσιάν επειδή κατέκρινε το διάταγμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τον Μάρτιο του 1947.

STEFAN ZLATEFF KRESTEFF - Βιβλιοθηκονόμος. Φυλακισμένος για εντεκάμιση χρόνια από το φασιστικό καθεστώς, τρία χρόνια περιμένοντας τη θανατική ποινή. Η υγεία του ήταν καταβεβλημένη εξαιτίας των διώξεων. Έχει συλληφθεί και φυλακιστεί πολλές φορές από μπολσεβίκους. Ήταν στο Κουτσιάν τον περασμένο μήνα, απλώς επειδή είναι αναρχικός.

TASE ANDONOFF DOYCHINOFF - Φοιτητής Ιατρικής. Αδερφός του Ζινοβί, συντρόφου που σκότωσαν οι χιτλερικοί. Είναι στο Κουτσιάν σε καταναγκαστική εργασία εξόρυξης τους τελευταίους επτά μήνες, επειδή πέταξε φυλλάδια στον τάφο του Boteff.

CRISTO KOLEFF IORDANOFF – Ετών 37, από τη Σόφια. Τεχνικός και ένθερμος αναρχικός. Καταδικάστηκε από το φασιστικό καθεστώς τρεις φορές πριν την 9η Σεπτεμβρίου 1945. Φυλακίστηκε δύο φορές μετά την κατάληψη της εξουσίας από τους μπολσεβίκους. Τώρα βρίσκεται στο Κουτσιάν .

CRISTO MINKOFF – Αγρότης από το Βανιά, Karlovsko. Αναρχικός.

CRISTO KOLEFF – Ετών 21. Νεαρός αναρχικός, συνελήφθη και βασανίστηκε από μπολσεβίκους πολλές φορές. Έγκλειστος στο Κουτσιάν από τον περασμένο μήνα.

STEFAN KOTACOFF – από το Plovdiv.

ATANAS DIMITROFF – από τη Stara-Zagora.

IVAN KOLEFF – από το Karlovsko.

KOEZA KARACOSTAFF – από τη Nova Zagora.

TEODOR ARNAUDOFF - Σχολικός επιθεωρητής από το Nevrocop. Είναι

έγκλειστος τα τελευταία δύο χρόνια.

STANCO ZASAROFF FILCOFF - Δάσκαλος από το Radomirsko.

GEORGU SIRAKOV - Συνελήφθη στις 6 Δεκεμβρίου 1947, τώρα βρίσκεται στο στρατόπεδο Κουτσιάν .

IVAN NEDIALKOV - Συνελήφθη στις 7 Δεκεμβρίου 1947, τώρα είναι στο στρατόπεδο Κουτσιάν .

Υπάρχουν αναρίθμητοι ακόμα σύντροφοι φυλακισμένοι στα στρατόπεδα συγκέντρωσης Κουτσιάν (κοντά στο Πέρνικ), Bogdanovdol, Nojareno, Tadorono, Bosna, καθώς και άλλα στρατόπεδα στη Dobroudja και σε άλλα μέρη της βουλγαρίας.

βουλγαρία, Ιανουάριος 1948

2. Επιτροπή βοήθειας, προς τους βούλγαρους αντιφασίστες

Έκθεση δράσεων

Όταν ιδρύθηκε η επιτροπή βοήθειας στους βούλγαρους αντιφασίστες τον Ιανουάριο του 1948, η κατάσταση των συντρόφων μας της αναρχικής-κομμουνιστικής ομοσπονδίας βουλγαρίας χειροτέρευε σταθερά για πάνω από ένα χρόνο. Όλες οι δράσεις είχαν τεθεί εκτός νόμου και από τον Φεβρουάριο του 1947, κάθε επικοινωνία με τον έξω κόσμο είχε διακοπεί. Από το καλοκαίρι του 1947 και μετά, πολλοί σύντροφοι άρχισαν να κάνουν ό,τι μπορούσαν, ως άτομα, για να βοηθήσουν αυτούς τους συντρόφους που αγωνίζονταν για να στηρίξουν τα ιδανικά μας και υπερασπίζονταν την ελευ-

θερία ενός ολόκληρου λαού ενάντια στην πιο ανελέητη καταπίεση που γνώρισε ποτέ, αυτήν ενός ολοκληρωτικού κράτους.

Τον Νοέμβριο η ανάγκη για βοήθεια έγινε πιο επιτακτική. Σύντροφοι ανέφεραν ότι είχαν φτάσει στην Ελλάδα και ότι ήταν φυλακισμένοι σε στρατόπεδα συγκέντρωσης εκεί. Τα νέα από τη βουλγαρία έδειχναν ότι όλο και περισσότεροι αγωνιστές της Α.Κ.Ο.Β. (αναρχική-κομμουνιστική ομοσπονδία βουλγαρίας) στέλνονταν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, χωρίς καμία ελπίδα να βγουν ζανιά έξω, καταδικασμένοι σε αργό θάνατο από την κακομεταχείριση και τα βασανιστήρια.

Έπρεπε να οργανωθεί η παροχή βοήθειας. Η Δ.Ε.Ε. (διεθνής ένωση εργατών) θεωρούσε ανέκαθεν τη διεθνή αλληλεγγύη μια από τις πρωταρχικές της ευθύνες και πρόσφερε τη σταθερή ηθική εγγύηση των προηγούμενων επιτευγμάτων της. Επίσης, ως εργατική οργάνωση με τμήματα σε πολλές χώρες, ήταν σε θέση να ασκήσει πίεση στις κυβερνήσεις. Η υπογραμμάτεια της Δ.Ε.Ε. στη δυτική ευρώπη είχε ήδη ζητήσει σε μερικούς από εμάς να προσπαθήσουμε να βγάλουμε βίζα για τους συντρόφους που ήταν φυλακισμένοι σε στρατόπεδα.

Και έπειτα η Α.Κ.Ο.Β. έγραψε από τη βουλγαρία: «Σύντομα πολλοί σύντροφοι θα αναγκαστούν να περάσουν τα σύνορα. Πρέπει να στήσετε μια μόνιμη επιτροπή για να τους υποδεχτείτε».

Όσοι από εμάς είχαμε θέσει ανεξάρτητα τον εαυτό μας στην υπηρεσία της Α.Κ.Ο.Β. συναντηθήκαμε για να φτιάξουμε μια επιτροπή,

που εργαζόταν υπό τις οδηγίες της βουλγαρικής ομοσπονδίας, η οποία θα παρείχε κάθε δυνατή βοήθεια στους αναρχικούς εντός της βουλγαρίας και σε όσους έπρεπε να ξεφύγουν από τη σταλινική τρομοκρατία.

Τα μέλη της επιτροπής ενεργούν ως άτομα και δεν εκπροσωπούν συγκεκριμένες οργανώσεις. Όμως, όπως αναφέρθηκε, η επιτροπή κανονίζει τις δράσεις της σύμφωνα με τις επιθυμίες της Α.Κ.Ο.Β. και υπό τη διεύθυνση της Δ.Ε.Ε.

Το όνομα της επιτροπής είναι ενδεικτικό του χαρακτήρα της. Βοήθεια δίνεται μόνο σε αντιφασίστες, κυρίως σε αναρχικούς (καθώς είναι περισσότεροι), αλλά και σε άλλους αντιφασίστες που ήταν ενεργοί αντίπαλοι του φασιστικού καθεστώτος κατά τη γερμανική κατοχή καθώς και του σταλινικού νεοφασισμού.

Εφόσον πρέπει να παρέμβει σε κυβερνήσεις και πολιτικούς για να εξασφαλίσει την απελευθέρωση των κρατουμένων, είναι προς όφελος της επιτροπής να παραμείνει ανεξάρτητη από οποιαδήποτε αναρχική ή πολιτική οργάνωση και να διατηρήσει την ελευθερία δράσης της. Ο μοναδικός της σκοπός είναι να βοηθήσει τους διωκόμενους συντρόφους.

Η επιτροπή, που συστάθηκε τον Ιανουάριο του 1948, περιλαμβάνει γάλλους, ισπανούς, ρώσους και βούλγαρους συντρόφους. Το έργο κατανέμεται ανάλογα με το τι είναι σε θέση να κάνει ο καθένας. Στις συνεδριάσεις της επιτροπής λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις.

Οι δράσεις της επιτροπής περιελάμβαναν μεταξύ άλλων τα εξής:

1. Έκανε έκκληση για διεθνή αλληλεγγύη εκ μέρους των βούλγαρων συντρόφων. Λόγω της κατάστασης των συντρόφων μας, η κύρια λειτουργία της επιτροπής είναι να στέλνει βοήθεια. Απευθύνεται σε αρμόδιους οργανισμούς και, μέσω του Τύπου, έτυχε θερμής υποδοχής. Τα κινήματα της ισπανίας, της σουηδίας, της αργεντινής και της ιταλίας, η S.I.A. (διεθνής αντιφασιστική αλληλεγγύη), και αρκετές αντιφασιστικές επιτροπές βοήθειας (κυρίως στην αμερική) έχουν ανταποκριθεί γενναιόδωρα.

Η βοήθεια αποστέλλεται με διάφορους τρόπους: χρήματα (ο πιο πρακτικός και πιο αξιόπιστος τρόπος), ρούχα, φάρμακα, τρόφιμα.

Η βοήθεια αυτή αποστέλλεται στη βουλγαρία για κρατούμενους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και για τις οικογένειές τους, καθώς και σε κρατούμενους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης γειτονικών χωρών. Οι σύντροφοι που κρατούνται για πολλούς μήνες υποφέρουν από υποσιτισμό και ανθυγιεινές συνθήκες και κινδυνεύουν από φυματίωση - ειδικά όσοι απελαύνονται στα «πειθαρχικά στρατόπεδα» στα ελληνικά νησιά. Οι ανάγκες είναι τεράστιες - όχι μόνο για φαγητό, αλλά και για μεταφορά σε χώρες της δυτικής ευρώπης. Απαιτούνται μεγάλα ποσά.

2. Η επιτροπή έστειλε εκπροσώπους σε κυβερνητικές αρχές και προσπάθησε να βρει καταλύματα και θέσεις εργασίας για τους νεοαφιχθέντες.

3. Η επιτροπή έδωσε κάθε δυνατή δημοσιότητα στις ειδήσεις που ερχόταν από τη βουλγαρία. Για να γνωρίσει το κοινό το νόημα του αγώνα των συντρόφων μας, δημοσίευσε ένα φυλλάδιο στα γαλλικά, La Bulgarie, nouvelle Espagne, από το οποίο όλα τα έσοδα πηγάζουν στα ταμεία βοήθειας.

Τα παραπάνω δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα απλό περίγραμμα της δουλειάς μας.

Τέλος, πρέπει να αναφέρουμε τη συγκρότηση παρόμοιων επιτροπών σε άλλες χώρες - στη σουηδία (επιτροπή προπαγάνδας κατά των κυβερνήσεων τρομοκρατίας στα ολοκληρωτικά κράτη της ανατολής), στην ιταλία και στην αργεντινή (διεθνής αναρχική αλληλεγγύη). Είμαστε σε επαφή με τις επιτροπές αυτές προκειμένου να συντονίσουμε τις προσπάθειές μας.

Το δικό μας έργο είναι ένα έργο επαναστατικής αλληλεγγύης - ακόμα πιο σημαντικό γιατί αναλαμβάνεται για λογαριασμό εκείνων που αγωνίζονται ενάντια στην πιο ισχυρή τυραννία στον κόσμο σήμερα, εκείνων που κατάφεραν παρ' όλα αυτά να κρατήσουν ζωντανή την οργάνωσή τους και που με το θάρρος και την πίστη τους στα ιδεώδη μας για δικαιοσύνη και ελευθερία είναι πλέον η μόνη ελπίδα ενός καταπιεσμένου λαού.

3. Προς του αναρχικούς όλων των χωρών

Απόσπασμα απο τη διεθνή έκκληση της Α.Κ.Ο.Β.

Αγαπητοί σύντροφοι:

Μετά από πέντε αιώνες σκλαβιάς κάτω από την εξουσία των οθωμανών, οι άνθρωποι που αγαπούν την ελευθερία απελευθερώθηκαν πριν από εβδομήντα χρόνια. Και για περίπου εξήντα χρόνια από την ίδρυση του κινήματός μας, οι βούλγαροι αναρχικοί δεν γνώρισαν τίποτα άλλο πέρα από διώξεις, φυλακές, στρατόπεδα συγκέντρωσης και εκτελέσεις. Σήμερα ζουν την πιο τρομερή τραγωδία της ιστορίας τους.

Οι ρώσοι, για άλλη μια φορά οι «απελευθερωτές» μας, έχουν διασφαλίσει από μεριάς τους την κατάκτηση της κόκκινης δικτατορίας και τη φοβερή υποδούλωση των αγροτών και των εργατών της βουλγαρίας. Αν και έχουν αποσύρει τα στρατεύματά τους στην άλλη όχθη του Δούναβη, όπως προβλέπει η συνθήκη ειρήνης, οι ρώσοι είναι ακόμα κοντά και αποτελούν το στέρεο στήριγμα και την οπισθοφυλακή της πέμπτης φάλαγγας του Ντιμιτρόφ. Περικλωμένοι σε βορρά και δύση από τη ρουμανική και τη γιουγκοσλαβική πέμπτη φάλαγγα αντίστοιχα, οι βούλγαροι συνειδητοποιούν ότι δεν είναι αρκετά ισχυροί για να ανατρέψουν τους καταπιεστές τους. Αποκαρδιωμένοι έχουν αποσυρθεί στην παραδοσιακή παθητική τους αντίσταση. Λίγοι είναι αυτοί που κατανοούν την παγκόσμια πολιτική κατάσταση και (ειδικά μετά το άνοιγμα του «σιδηρού

παραπετάσματος» απ τον Τίτο) περιμένουν υπομονετικά να δουν τι θα φέρει το μέλλον. Ο λαός μας γνωρίζει ότι στον αγώνα του για την ελευθερία βρίσκεται αντιμέτωπος όχι μόνο με τους βούλγαρους κομμουνιστές (τους οποίους και δε φοβάται) που είναι οπλισμένοι μέχρι τα δόντια από τη ρωσία, αλλά και με ολόκληρη τη ρωσική αυτοκρατορία. Όντας ρεαλιστής, ο λαός μας γνωρίζει πολύ καλά ότι οι δυνάμεις του είναι άνισες και ότι δεν έχει έρθει ακόμη η ώρα για αποφασιστική δράση. Αυτή είναι η λογική πίσω από την τακτική τους της αναμονής και της ετοιμότητας.

Οι διώξεις αυξάνονται σταθερά και η αλήθεια είναι ότι χρειάζεται πολύ θάρρος από τον κόσμο για να εκφράσει ανοιχτά την αντίθεση του και την αντίστασή του. Όχι μόνο οι στοιχειώδεις ελευθερίες είναι ανύπαρκτες αλλά (το πλέον σημαντικό) απειλείται η ίδια η δυνατότητα επιβίωσης. Το πρώτο θανάσιμο χτύπημα έπεσε στην ένωση αγροτών. Αυτοί και οι σοσιαλιστές είναι στόχοι διώξεων. Απέναντι σε μας, τους αναρχικούς, οι διώξεις δεν υποχώρησαν ποτέ, και τώρα είμαστε στα χειρότερα μας. Μας αφήνουν να πεθάνουμε από την πείνα, αργά αλλά σταθερά. Σύντροφοι που δεν βρίσκονται ακόμη σε στρατόπεδα συγκέντρωσης βρίσκονται άνεργοι και ανίκανοι να βρουν δουλειά οπουδήποτε. Οι ανεξάρτητες και μικρής κλίμακας εμπορικές συναλλαγές, οι χειροτεχνίες και η γεωργία που εξακολουθούν να καθιστούν δυνατή την επιβίωση, εκκαθαρίζονται και θα εξαφανιστούν εντελώς. Σύντομα θα είναι αδύνατον για κάποιον ακόμα και να φάει. Μόνο μια δυνατότητα παραμένει: να σκύψουμε το κεφάλι και να απλώσουμε χέρι ελεημοσύνης προς το σταλινικό κράτος, τις επιχειρήσεις και τις εργασί-

ες του. Αλλά το κράτος δίνει εργασία μόνο στους υπηρέτες του, σε εκείνους που μπορούν να ξεπουληθούν από μόνοι τους.

Παρά τους περιορισμούς σε βάρος μας, ακόμη και στον παράνομο Τύπο μας, το μπολσεβίκικο μίσος και η ζηλοτυπία δεν έχουν κανένα όριο. Βλέπουν ότι σε εμάς που είμαστε σταθεροί και ανυποχώρητοι είναι στραμμένα τα μάτια των απελπισμένων ανδρών και γυναικών, ενώ όλοι οι στρατοκράτες και φασίστες αντίπαλοί τους έχουν ενωθεί με εκείνους. Και ξέρουν ότι στην κρίσιμη στιγμή της εξουσίας τους, όλοι οι γενναίοι και ανυποχώρητοι άνθρωποι, ανεξάρτητα από πολιτικές ιδέες, θα έρθουν μαζί μας.

Η αλήθεια είναι ότι οι αναρχικοί είναι η μόνη ομάδα στη βουλγαρία που δεν έχει υποκύψει εντελώς. Μόνοι τους στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, αρνούνται ακλόνητα να υπογράψουν όρκο πίστης στο πατριωτικό μέτωπο. Ανάμεσα στους εργαζόμενους και τους φοιτητές που είναι στις μαύρες λίστες του καθεστώτος, οι αναρχικοί είναι οι μόνοι που δεν ικετεύουν για έλεος. Από όλες τις αντιπολιτευόμενες ομάδες μόνο οι αναρχικοί είναι αυτοί που αρνούνται ακόμα να προσχωρήσουν στο μοναδικό κυβερνητικό κόμμα. Αυτή η γενναία και ξεκάθαρη στάση τους δίνει θάρρος στο λαό και προκαλεί το σεβασμό ακόμη και των αντιπάλων. Οι αναρχικοί είναι παντού στο επίκεντρο της προσοχής. Ο κόσμος πιστεύει απλώς και χωρίς δισταγμό σε αυτούς και μερικές φορές, ακόμα και απρόθυμα, εκφράζει το θαυμασμό του για την ηρωική στάση τους. Στην τραγική αυτή στιγμή, η στάση των βούλγαρων αναρχικών είναι η μόνη εστία και η μόνη πηγή αντίστασης.

Τι επιφυλάσσει το μέλλον για μας; Είναι δύσκολο να κρίνει κανείς. Ενώ οι ανόητοι ελπίζουν για τη σωτηρία μέσω ενός πολέμου και περιμένουν ανυπόμονα γι' αυτόν, εμείς δεν επιτρέπουμε στον εαυτό μας να χάσει την ιδεολογική του ισορροπία ή τη σαφή προοπτική μας ότι ο πόλεμος μπορεί και πρέπει να αποφευχθεί. Στην κρίσιμη στιγμή της σύγκρουσης μεταξύ του αγγλο-αμερικανικού και του ρωσικού στρατοπέδου, το δεύτερο θα καταρρεύσει και οι πολιτικοί του διάδοχοι θα προκαλέσουν την πτώση του σταλινισμού στη ρωσία και στη χώρα μας. Είμαστε πιο πεπεισμένοι γι' αυτό από πολλούς δυτικοευρωπαίους και αμερικανούς συντρόφους, επειδή βλέπουμε από πρώτο χέρι την ασύγκριτη αδυναμία της ρωσίας σε σχέση με την τερατώδη υλική δύναμη των ηπα και, ακόμη και τα ηθικά πλεονεκτήματα του αγγλο-αμερικανικού ιμπεριαλισμού.

Εάν δεν γίνει αυτό, τότε μας περιμένει θάνατος. Και εάν ένας πόλεμος είναι η έκβαση, τότε επικείται παγκόσμια καταστροφή.

Ο,τιδήποτε κι αν έρθει, οι σύντροφοι των άλλων χωρών που τείνουν αδελφικό χέρι σε μας μπορούν να είναι βέβαιοι ότι οι βούλγαροι αναρχικοί ξέρουν πώς να πεθάνουν για τα ιδανικά τους και για την ελευθερία των ανθρώπων - με υπερηφάνεια και αξιοπρέπεια, με τα μάτια τους στραμμένα σε ένα δικαιότερο μέλλον για την ανθρωπότητα -, ότι δεν θα ντροπιάσουν το όνομά τους, το όνομα και την υπερηφάνεια του λαού τους, το όνομα και τις φιλοδοξίες του παγκόσμιου αναρχισμού.

Για τη Β.Α.С.Ф .

4. Πλατφόρμα ομοσπονδίας αναρχικών κομμουνιστών βουλγαρίας 1945

Βασικές θέσεις

Απορρίπτουμε το παρόν κοινωνικό σύστημα του κράτους και του καπιταλιστικού συγκεντρωτισμού, όπως αυτό ορίζεται στις αρχές του κράτους και το οποίο είναι αντίθετο στην πρωτοβουλία και ελευθερία των ανθρώπων. Κάθε μορφή εξουσίας περιλαμβάνει οικονομικά, πολιτικά ή πνευματικά προνόμια. Η εφαρμογή (της εξουσίας) αντιπροσωπεύεται στο οικονομικό επίπεδο από την ατομική ιδιοκτησία, στο πολιτικό επίπεδο από το κράτος και στο πνευματικό επίπεδο από τη θρησκεία. Αυτές οι τρεις μορφές εξουσίας συνδέονται μεταξύ τους. Εάν πειράξεις τη μία, οι άλλες αλλάζουν και, αντιστρόφως, εάν κρατήσετε μια μορφή εξουσίας, αυτή αναπόφευκτα θα οδηγήσει στην αποκατάσταση των άλλων δύο. Γι' αυτό και αποκηρύσσουμε την ίδια την αρχή της εξουσίας.

Είμαστε υποστηρικτές της κατάργησης της ατομικής ιδιοκτησίας, του κράτους και της θρησκείας, καθώς και της συνολικής καταστολής κάθε μορφής και των θεσμών του περιορισμού και της βίας. Απορρίπτουμε κάθε διδασκαλία και κάθε κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικο-πολιτικό κίνημα που στοχεύει στη διατήρηση του κράτους, της ατομικής ιδιοκτησίας, της εκκλησίας, καθώς και του περιορισμού και της βίας στις κοινωνικές σχέσεις.

Αποκηρύσσουμε το φασισμό, ο οποίος αποτελεί μια ιστορική προσπάθεια αποκατάστασης της απολυταρχίας, της μονοκρατορίας και της ενίσχυσης της πολιτικής μορφής της εξουσίας, με στόχο την οικονομική και πνευματική κυριαρχία εκ μέρους των προνομιούχων τάξεων.

Αρνούμαστε το πολίτευμα της δημοκρατίας, εφόσον δεν προβλέπει την εξαφάνιση της αρχής της εξουσίας και σπρώχνει τις μάζες σε σύγχυση οδηγώντας τις μέσω ψεμάτων και παραισθήσεων σε αγώνες που είναι ενάντια στα συμφέροντά τους και τις διαφθείρει μέσω της άσκησης της εξουσίας και της διατήρησης της όρεξης για κυριαρχία. Η δημοκρατία, επιπλέον, δείχνει ότι είναι συνολικά ανίκανη να επιλύσει τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα, ενθαρρύνοντας το χάος, τις αντιφάσεις και το έγκλημα ως αποτέλεσμα των κοινωνικών της θεμελίων που είναι βασισμένα στο συγκεντρωτικό κράτος και τον καπιταλισμό.

Αποκηρύσσουμε τον κρατικό σοσιαλισμό καθώς οδηγεί στον κρατικό καπιταλισμό, την πιο τερατώδη μορφή οικονομικής εκμετάλλευσης και καταπίεσης καθώς και συνολικής κυριαρχίας σε βάρος της κοινωνικής και της ατομικής ελευθερίας.

Αγωνιζόμαστε για τον αναρχικό κομμουνισμό ή τον ελεύθερο κομμουνισμό, που θα αντικαταστήσει την ατομική ιδιοκτησία με την πλήρη κοινωνικοποίηση των εδαφών, των εργοστασίων και των ορυχείων και όλων των αγαθών και μέσων παραγωγής. Το κράτος θα αντικατασταθεί από μια ομοσπονδία των ελεύθερων κοινοτήτων ενωμένων σε περιφερειακό, επαρχιακό, εθνικό και διεθνικό

επίπεδο. Η εκκλησία και η θρησκεία θα αντικατασταθούν από την ελεύθερη ατομική ηθική και το επιστημονικό όραμα.

Αντίθετα από όλες τις άλλες κοινωνικο-οικονομικές και πολιτικές έννοιες και οργανώσεις, ο αναρχικός κομμουνισμός είναι ομοσπονδιακός.

Η νέα κοινωνική οργάνωση που θα αντικαταστήσει το κράτος θα χτιστεί και θα λειτουργήσει από κάτω προς τα πάνω. Όλοι οι κάτοικοι κάθε χωριού θα συγκροτήσουν μια τοπική ελεύθερη κοινότητα και όλες μαζί οι τοπικές ελεύθερες κοινότητες θα ενωθούν περιφερειακά, επαρχιακά, εθνικά και διεθνώς, σε ενώσεις και ομοσπονδίες και αυτές με τη σειρά τους σε μια οικουμενική γενική κοινωνική συνομοσπονδία.

Η νέα οργάνωση της κοινωνικής παραγωγής θα διαμορφωθεί από ένα σφιχτό δίκτυο αμέτρητων τοπικών γεωργικών επιχειρήσεων, εργαστηρίων, ορυχείων, βιομηχανικών μονάδων, μεταφορών κ.λπ., που θα ενώνονται σε περιφερειακό, επαρχιακό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο σε ενώσεις και ομοσπονδίες παραγωγής ως τμήμα μιας γενικής συνομοσπονδίας της παραγωγής.

Η νέα οργάνωση της κοινωνίας της ανταλλαγής, της κατανάλωσης και του ανεφοδιασμού θα αντιπροσωπευθεί επιπλέον και από ένα πυκνό και σύνθετο δίκτυο περιφερειακών, επαρχιακών και εθνικών οργανώσεων, ενώσεων και ομοσπονδιών, ομαδοποιημένων σε μια γενική συνομοσπονδία ανταλλαγής και κατανάλωσης για την ικανοποίηση των αναγκών όλων των κατοίκων.

Ολόκληρη η ανθρώπινη κοινωνική δραστηριότητα και οι τομείς των μεταφορών, των επικοινωνιών, της εκπαίδευσης, της υγειονομικής περίθαλψης και άλλοι θα οργανωθούν κατά παρόμοιο τρόπο.

Με αυτό το οργανωτικό σύστημα, που αφορά κάθε λειτουργία και κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής, δεν θα υπάρξει καμία θέση στην κοινωνία για την εξουσία ενός ατόμου σε βάρος άλλων ή για την εκμετάλλευση σε βάρος του ενός από κάποιον άλλο.

Η βασική αρχή της παραγωγής και της διανομής για την οικοδόμηση του νέου κοινωνικού συστήματος θα είναι: ο καθένας θα παράγει σύμφωνα με τις δυνατότητές του και ο καθένας θα λαμβάνει σύμφωνα με τις ανάγκες του.

Τακτική

Η πραγματοποίηση του κοινωνικού αυτού ιδανικού της ισότητας, της αλληλεγγύης και της ελευθερίας μπορεί να επέλθει μόνο από τις ενωμένες μάζες των εργαζομένων και των αγροτών, να εμπνευστεί από τον αναρχικό κομμουνισμό και να οργανωθεί μέσω ιδεολογικών, επαγγελματικών, καταναλωτικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών οργανώσεων.

Ο αναρχικός κομμουνισμός -αποκηρύσσοντας το κράτος- απορρίπτει, επίσης, τη συμμετοχή των εργαζομένων στους οργανισμούς διοίκησης και τα όργανα του κράτους, το κοινοβούλιο καθώς και οποιαδήποτε ψηφοφορία για την επίσημη διαχείριση του κράτους.

Ως μόνο μέσο ενός αποτελεσματικού αγώνα, ως μέσο υπεράσπισης των άμεσων συμφερόντων των εργαζομένων μαζών καθώς και της πραγματοποίησης του ιδανικού της πλήρους ελευθερίας της ανθρωπότητας, ο αναρχισμός αναγνωρίζει μόνο την άμεση δράση των ίδιων των εργαζομένων που προωθείται από τις οικονομικές τους οργανώσεις μέσω των απεργιών, της δολιοφθοράς, των μποϊκοτάζ, των γενικών απεργιών, των εξεγέρσεων και της κοινωνικής επανάστασης. Κατά συνέπεια, ο αναρχισμός απορρίπτει όλες τις μορφές οργάνωσης και αγώνα από τα πολιτικά κόμματα, θεωρώντας τα όργανα αποστειρωμένα και ατελέσφορα, ανίκανα να ανταποκριθούν στους στόχους και τα άμεσα καθήκοντα και συμφέροντα των εργαζομένων των πόλεων και της υπαίθρου. Η αληθινή δύναμη των εργαζομένων βρίσκεται στον οικονομικό τομέα και τις οικονομικές τους οργανώσεις. Μόνο εκεί βρίσκεται το έδαφος όπου μπορεί να υπονομευθεί ο καπιταλισμός. Μόνο εκεί βρίσκεται η αληθινή ταξική πάλη.

Η οργάνωση

Η ριζική κοινωνική αναδιοργάνωση που αποτελεί απώτερο στόχο του αναρχικού κομμουνισμού, απαιτεί την οργανωτική δράση όλων εκείνων των δυνάμεων οι οποίες έχουν επιφορτισθεί με την εκπλήρωση του ιστορικού αυτού στόχου.

Είναι, προπάντων, απαραίτητο για τους υποστηρικτές του αναρχικού κομμουνισμού να οργανωθούν σε μια αναρχική κομμουνιστική ιδεολογική οργάνωση.

Τα καθήκοντα αυτής της οργάνωσης είναι:

- η ανάπτυξη, συνειδητοποίηση και διάδοση των αναρχικών κομμουνιστικών ιδεών
- η μελέτη όλων των σημερινών ζητημάτων ζωτικής σημασίας που έχουν επιπτώσεις στην καθημερινή ζωή των εργαζομένων μαζών καθώς και τα προβλήματα της κοινωνικής αναδημιουργίας
- ο πολύμορφος αγώνας για την υπεράσπιση του κοινωνικού μας ιδανικού και για την υπόθεση των εργαζομένων ανθρώπων
- η συμμετοχή στη δημιουργία ομάδων εργαζομένων στους χώρους παραγωγής, εργασίας, ανταλλαγής και κατανάλωσης, πολιτισμού και εκπαίδευσης καθώς και όλων των άλλων οργανώσεων που ενδέχεται να είναι χρήσιμες στην προετοιμασία για την κοινωνική αναδημιουργία
- η ένοπλη συμμετοχή σε κάθε επαναστατική εξέγερση
- η προετοιμασία και η οργάνωση τέτοιων εκδηλώσεων
- η χρήση κάθε μέσου που μπορεί να φέρει την κοινωνική επανάσταση.

Η ύπαρξη και δράση των αναρχικών κομμουνιστικών ιδεολογικών οργανώσεων είναι απολύτως αναπόφευκτη στην προσπάθεια πλήρους συνειδητοποίησης του αναρχικού κομμουνισμού και πριν και μετά από την επανάσταση.

Οι οργανώσεις αυτές διαμορφώνονται σε τοπικό επίπεδο. Κάθε τοπική οργάνωση επιλέγει έναν γραμματέα, καθήκον του οποίου είναι να έρθει και να παραμείνει σε επαφή με άλλες παρόμοιες οργανώσεις. Οι γραμματείς όλων των οργανώσεων μιας τοποθεσίας με

ορισμένους κατοίκους αποτελούν τη γενική οργάνωση της τοποθεσίας αυτής. Όλες οι τοπικές οργανώσεις ενώνονται κατά περιοχή και επαρχία σε περιφερειακές και επαρχιακές ενώσεις. Η επαφή μεταξύ των ενώσεων επιτυγχάνεται μέσω των αντίστοιχων γραμματέων. Όλες οι επαρχιακές ενώσεις της χώρας είναι ενωμένες στην ομοσπονδία αναρχικών κομμουνιστών βουλγαρίας.

Οι δραστηριότητες της ομοσπονδίας συντονίζονται από την ομοσπονδιακή γραμματεία. Τα μέλη κάθε γραμματείας αποτελούν μέρος της τοπικής οργάνωσης στην περιοχή κατοικίας τους και είναι υποχρεωτικό κάθε τους πρωτοβουλία να αποτελεί μέρος της δράσης της τοπικής οργάνωσης και, επομένως, να θεωρείται πρωτοβουλία της τελευταίας. Οι γραμματείες είναι περισσότερο συντονιστικά και εκτελεστικά σώματα χωρίς εξουσία.

Μόνο οι αναρχικοί κομμουνιστές μπορούν να είναι μέλη των αναρχικών κομμουνιστικών ιδεολογικών οργανώσεων.

Ένας δεύτερος τύπος οργάνωσης είναι το συνδικάτο των εργαζομένων, βασισμένο επίσης στην ομοσπονδιακή αρχή που οργανώνεται με βάση τον κάθε εργασιακό χώρο ή κατά επάγγελμα, ενωμένο στη βάση της παραγωγής ή συνδικάτα-μέλη μιας γενικής ομοσπονδίας εργατικών συνδικάτων.

Αυτές οι οργανώσεις, που δημιουργούνται με τη συμμετοχή των αναρχικών κομμουνιστών, υιοθετούν την τακτική της άμεσης δράσης και απορρίπτουν τις προσπάθειες των πολιτικών κομμάτων και κάθε παρέμβαση των τελευταίων στις οργανώσεις των εργαζομένων.

Τα καθήκοντά τους είναι:

- Η υπεράσπιση των άμεσων συμφερόντων της εργατικής τάξης,
- ο αγώνας για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας,
- η μελέτη των προβλημάτων της παραγωγής,
- ο έλεγχος της παραγωγής και η ιδεολογική, τεχνική και οργανωτική προετοιμασία μιας ριζικής κοινωνικής αναδημιουργίας με την οποία θα πρέπει να εξασφαλιστεί η συνέχιση της βιομηχανικής παραγωγής.

Όλοι οι εργαζόμενοι που δέχονται τη δομή, την τακτική και τους στόχους των οργανώσεων αυτών μπορούν να είναι μέλη τους.

Όταν οι συνθήκες δεν επιτρέπουν την ύπαρξη τέτοιων οργανώσεων, οι αναρχικοί κομμουνιστές εργαζόμενοι προσχωρούν στις οργανώσεις άλλων ανεξάρτητων εργατικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, υπερασπιζόμενοι την ιδέα της άμεσης δράσης καθώς και τις αντικομματικές τους θέσεις. Η HORPS (σ.τ.μ.: προφανώς εργατική ένωση αυτού του είδους) εμφανίζεται ως μια τέτοια οργάνωση σήμερα.

Ένας τρίτος τύπος οργάνωσης είναι οι συλλογικότητες αγροτών. Η οργάνωση αυτή είναι τοπικά δημιουργημένη αγροτο-εργατική οργάνωση, ενωμένη σε περιφερειακό, επαρχιακό και εθνικό επίπεδο σε μια γενική ομοσπονδία, η οποία μαζί με την ομοσπονδία των εργατικών συνδικάτων αποτελεί την εθνική συνομοσπονδία εργασίας.

Τα καθήκοντα αυτών των αγροτικών οργανώσεων είναι:

- η υπεράσπιση των συμφερόντων των άκληρων αγροτών, εκείνων με μικρή ιδιοκτησία και εκείνων με μικρά κομμάτια γης
- η οργάνωση ομάδων γεωργικής παραγωγής, η μελέτη των προβλημάτων της γεωργικής παραγωγής
- η προετοιμασία της μελλοντικής κοινωνικής αναδιοργάνωσης, στην οποία θα είναι οι πρωτοπόροι, με στόχο την εξασφάλιση της επιβίωσης ολόκληρου του πληθυσμού.

Οι οργανώσεις γεωργικής εργασίας συγκροτούνται με βάση τους τομείς και απορρίπτουν όλους τους αγώνες των πολιτικών κομμάτων και την παρέμβασή τους στις οργανώσεις. Εφαρμόζουν την τακτική της άμεσης δράσης, όποτε αυτό είναι δυνατόν, στις συγκεκριμένες συνθήκες τους, συμπεριλαμβανομένης της άρνησης να πληρωθούν οι φόροι,μποϊκοτάροντας το Κράτος, οργανώνοντας απεργίες παραγωγής κ.λπ.

Τα μέλη αυτών των οργανώσεων μπορούν να είναι άκληροι αγρότες, εκείνοι με μικρή ιδιοκτησία γης καθώς και εκείνοι με μικρά κομμάτια γης, που εργάζονται στη γη από μόνοι τους χωρίς τη χρήση μισθωτής εργασίας.

Όταν οι συνθήκες δημιουργίας τέτοιων οργανώσεων δεν υπάρχουν, οι αναρχικοί κομμουνιστές αγρότες προσχωρούν σε άλλες παρόμοιες οργανώσεις, με στόχο να προωθήσουν μέσα σ' αυτές το όραμα της άμεσης δράσης και τον αγώνα ενάντια στα πολιτικά κόμματα καθώς και την τακτική της άμεσης δράσης των αγροτών. Το

ΟΖΡS (σ.τ.μ.: προφανώς παρόμοια αγροτική ένωση) θα μπορούσε να θεωρηθεί μια τέτοια οργάνωση.

Ένας τέταρτος τύπος οργάνωσης είναι ο συνεταιρισμός. Οι αναρχικοί κομμουνιστές συμμετέχουν σε όλους τους τύπους συνεταιρισμών, φέρνοντας σε αυτούς το πνεύμα της αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας ενάντια στο πνεύμα του κομματισμού και της γραφειοκρατίας. Οι συνεταιρισμοί γεωργικής παραγωγής αξίζουν σήμερα της ιδιαίτερης προσοχής μας, δεδομένου ότι θα γίνουν πιο σημαντικοί και θα διαδραματίσουν έναν πιο αποφασιστικό εκπαιδευτικό ρόλο στη μελλοντική συγκρότηση ενός αναρχικού κομμουνιστικού κοινωνικού συστήματος.

Ένας άλλος τύπος οργάνωσης είναι αυτός των οργανώσεων νεολαίας, γυναικών, ομάδων ενάντια στο αλκοόλ, εσπεραντιστών και διαφόρων πολιτιστικών οργανώσεων τα μέλη των οποίων υποστηρίζουν τις ιδέες και τους αγώνες των αναρχικών κομμουνιστικών ιδεολογικών και οικονομικών οργανώσεων.

Οι σχέσεις μεταξύ των προαναφερθεισών οργανώσεων εξελίσσονται σε λειτουργική βάση, αναγνωρίζοντας την πλήρη ελευθερία και ανεξαρτησία των μελών και των οργανώσεων και αποκλείοντας κάθε εξωτερική παρέμβαση ή την υπαγωγή μιας οργάνωσης σε μια άλλη. Η αμοιβαία εξάρτηση μεταξύ των διαφόρων τύπων οργανώσεων μπορεί να βασιστεί μόνο στην ιδεολογική τους κοινότητα και ενότητα, στον κοινό στόχο τον οποίο όλες αυτές οι οργανώσεις επιδιώκουν.

Οι οργανωτικές αποφάσεις στο εσωτερικό των αναρχικών κομμουνιστικών οργανώσεων λαμβάνονται ομόφωνα και όχι από την πλειοψηφία. Η απόφαση της πλειοψηφίας δεν είναι δεσμευτική στη μειονότητα και πρέπει πάντα να επιδιώκεται η πειθώ. Στην πράξη η μειονότητα αντιτίθεται γενικά στην απόφαση της πλειοψηφίας, διατηρώντας το δικαίωμα να εκφραστεί με ακρίβεια η θέση της, μόλις καταδειχθεί στην πραγματικότητα. Χάρη σ' αυτήν την αρχή, που εφαρμόζεται ευρέως μέσα στο αναρχικό κίνημα, οι διασπάσεις, οι εχθρότητες και οι διαφωνίες είναι σπάνιες.

Εντούτοις, μέσα στις μαζικές οικονομικές και τις άλλες οργανώσεις, οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και είναι δεσμευτικές, καθώς μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί ενότητα στις μαζικές οργανώσεις που είναι απολύτως αναπόφευκτη. Αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις όπου υπάρχουν βαθιές διαφωνίες, η μειονότητα μπορεί να απελευθερωθεί από την υποχρέωση να εφαρμόσει μια γενική απόφαση, με την προϋπόθεση ότι δεν θα αποτρέψει την εφαρμογή μιας τέτοιας απόφασης.

Όλες οι προαναφερθείσες οργανώσεις μοιράζονται τον κοινό στόχο που είναι η ριζική κοινωνική αναδημιουργία σ' ολόκληρη τη χώρα. Κατά τη διάρκεια της κοινωνικής επανάστασης, η καθημιά από αυτές θα πραγματοποιήσει (στην περιοχή και το χώρο της) την απαλλοτρίωση και την κοινωνικοποίηση των μέσων της παραγωγής και όλων των αγαθών.

Άμεσοι στόχοι

Αυτή τη στιγμή, η ομοσπονδία αναρχικών κομμουνιστών βουλγαρίας έχει υιοθετήσει τους ακόλουθους στόχους:

- Δημιουργία ελεύθερων τοπικών συμβουλίων και επιτροπών εργατών και αγροτών, εκλεγμένων άμεσα και όχι ως αντιπροσώπων πολιτικών κομμάτων, οργανωμένων και ελεγχόμενων από το λαό. Αυτά τα συμβούλια και οι επιτροπές πρέπει να πάρουν εντελώς στα χέρια τους ή να ελέγξουν την πολιτική κατεύθυνση της χώρας.
- Ο ρόλος αυτών των συμβουλίων και επιτροπών είναι να εκφράσουν τις επιθυμίες των εργαζομένων μαζών και να συντονίσουν κάθε δραστηριότητα προκειμένου να οικοδομηθεί ένα πλήρες κοινωνικό σύστημα και να εξασφαλιστεί η λειτουργία του. Να είναι ενωμένα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και αντιπροσωπεύουν την πολιτική δύναμη ολόκληρου του λαού, τη σκέψη και τη θέλησή του.
- Υιοθέτηση από τους βούλγαρους εργαζομένους και τους αγρότες του προγράμματος του διεθνούς συνδέσμου εργαζομένων (σ.τ.μ.: εννοεί την αναρχοσυνδικαλιστική διεθνή, γνωστή στα αγγλικά ως IWA και στα ισπανικά ως AIT) για την υπεράσπιση των συμφερόντων όλων των εργαζομένων σε παγκόσμια κλίμακα και για την παρεμπόδιση οποιουδήποτε μελλοντικού πολέμου.
- Σαφής και κατηγορική απόρριψη όλων των μορφών ταξικής συνεργασίας.
- Αναγνώριση του δικαιώματος των εργαζομένων να αγωνίζονται ελεύθερα για να υπερασπιστούν τα υλικά συμφέροντά τους, να

- βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής τους και να απεργήσουν.
- Εργατικός έλεγχος της παραγωγής και ίσος καταμερισμός των ωφελημάτων του.
 - Η μείωση των μισθολογικών διαφορών ανάμεσα στις διάφορες κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων, κρατικών εργαζομένων και εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα, τείνοντας προς την εισαγωγή ενός οικογενειακού μισθού.
 - Απαλλαγή από όλους τους φόρους σε βάρος των εργαζομένων, χαμηλόμισθων υπαλλήλων, μικρών αγροτών και όλων των χαμηλόμισθων στρωμάτων της κοινωνίας.
 - Ελεύθερη και εθελοντική συνεργασία μεταξύ των αγροτικών συνεταιρισμών
 - Ελεύθερη και εθελοντική συνεργασία μεταξύ των μικρών χειροτεχνικών εργαστηρίων.
 - Πρόσδος προς ένα πλήρες συνεταιριστικό σύστημα ανταλλαγής, ανεφοδιασμού τροφίμων και κατανάλωσης, καθώς και προς τη συνεταιριστική ανάπτυξη που να συμπεριλαμβάνει το εσωτερικό και εξωτερικό εμπόριο και την κοινωνική ασφάλιση.
 - Αύξηση των τιμών των γεωργικών προϊόντων μέχρι ένα μέσο επίπεδο και ταυτόχρονη μείωση στο ίδιο επίπεδο των τιμών των βιομηχανικών προϊόντων, βασισμένων στην πραγματική λιανική αξία, καθώς και εισαγωγή δίκαιης και εξισωτικής ανταμοιβής της εργασίας στις πόλεις και την επαρχία.
 - Οργάνωση του αγώνα κατά της κερδοσκοπίας και της μαύρης αγοράς από τις εργατικές ενώσεις, τις ενώσεις των παραγωγών, τις ενώσεις ανταλλαγής και κατανάλωσης και δημόσια δημοσίευση των ονομάτων όλων όσων παίζουν στο χρηματιστήριο, καθώς και των μεγαλεμπόρων.

- Δημιουργία και ανάπτυξη κανονικών, υψηλής ποιότητας, εμπορικών σχέσεων σε όλη τη χώρα, με τη γρήγορη ικανοποίηση των αναγκών όσον αφορά τα βασικά προϊόντα πρώτης ανάγκης, όπως ο ιματισμός και τα υποδήματα, μέσω των ξένων εισαγωγών.
- Οικονομική σταθεροποίηση της χώρας μέσω της όσο το δυνατό μεγαλύτερης εξάλειψης της γραφειοκρατίας, μέσω μιας πραγματικής και όχι κρατικής οικονομίας, με πλήρη κατάργηση όλων των περιττών εξόδων (όπως των πολεμικών δαπανών) και με πραγματική- όχι δημαγωγική- αύξηση της εθνικής παραγωγής.
- Πλήρης ελευθερία λόγου, Τύπου, οργάνωσης και συνέλευσης για όλους τους μη φασίστες. Κατάργηση κάθε κρατικού και αστυνομικού ελέγχου – κατάλοιπου της φασιστικής περιόδου – σε βάρος των συνεταιρισμών, των συνδικάτων και άλλων οργανώσεων. Η (τωρινή) κυβέρνηση πρέπει να εκπληρώσει τις υποσχέσεις της στα θέματα αυτά.
- Αντίθεση σε όλες τις δικτατορίες οποιουδήποτε ονόματος ή χρώματος.
- Κατάργηση της ποινής του θανάτου και όλων των ειδικών νόμων.
- Κλείσιμο όλων των στρατοπέδων συγκέντρωσης και καταναγκαστικής εργασίας που έχουν στόχο την τιμωρία. Διάλυση του συστήματος καταναγκαστικής εργασίας, που εφαρμόζεται ως αστυνομική μέθοδος.
- Αγώνας κατά των υπολειμμάτων του φασισμού και επαγρύπνηση ενάντια σε κάθε αντιλαϊκή δραστηριότητα υπό την αιγίδα των διαφόρων εργατικών, παραγωγικών και ιδεολογικών οργανώσεων των εργατών και των αγροτών.

- Ομαδοποίηση όλων των εργατών και δημοκρατικών στοιχείων σε εξισωτικές στρατιωτικές ενώσεις, για να αντισταθούν αποτελεσματικά στην αυξανόμενη αντίδραση.
- Διάλυση του στρατού, κατάργηση της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας και της στρατιωτικής εκπαίδευσης των νέων μέσα και έξω από τα σχολεία.
- Δημιουργία εθελοντικής λαϊκής πολιτοφυλακής που να μην ελέγχεται από κανένα πολιτικό κόμμα, στρατολόγηση ελεγχόμενη μόνο από τις εργατικές και αγροτικές οργανώσεις.
- Πλήρης επιστημονική διδασκαλία και εκπαίδευση χωρίς την επιρροή πολιτικών κομμάτων και τάξεων, ευρέως διαθέσιμη στις νέες γενιές.
- Ελεύθερη, ευρέως διαθέσιμη υγειονομική περίθαλψη για τον καθένα.
- Συνολικός αποκλεισμός κάθε θρησκευτικής παρέμβασης από την εκπαίδευση και την οικογένεια.
- Ενίσχυση του πληθυσμού κάτω από τον έλεγχο των εργατικών, παραγωγικών και ιδεολογικών οργανώσεων των εργαζομένων και των αγροτών.
- Ψωμί, ελευθερία, ειρήνη και εργασία για όλους τους εργαζομένους και τα προοδευτικά στρώματα των βούλγαρων.

Ζήτω η διεθνής αλληλεγγύη των εργαζομένων!

Ζήτω ο αναρχικός κομμουνισμός!

